

บทที่ 5

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการศึกษาประวัติชีวิตที่ผ่านมาและการประกอบการพยาบาลอิสระ ของผู้ที่เป็นกรณีศึกษาทั้ง 5 ราย พบว่า บัณฑิตนำในอดีต มีอิทธิพลต่อการหล่อหลอม สร้างเสริมให้เกิดมีบุคลิกและคุณลักษณะส่วนบุคคลที่เป็นลักษณะเฉพาะของกรณีศึกษาในแต่ละราย เป็นสิ่งหนึ่งที่เชื่ออำนวยความสะดวกการเป็นผู้ประกอบการอิสระได้ ประกอบกับการมีบัณฑิตที่เชื่ออำนวยความสะดวกเกื้อหนุนให้มีโอกาสและเป็นสิ่งที่กระตุ้น รวมทั้งผลักดันให้ตัดสินใจก้าวไปสู่เส้นทางประกอบการอิสระบนโลกของธุรกิจที่ตั้งอยู่บนรากฐานของการพยาบาล ในฐานะผู้ประกอบการพยาบาลอิสระได้อย่างภาคภูมิใจกับบทบาทในการปฏิบัติที่อิสระอย่างแท้จริง แม้ว่าจะต้องเผชิญกับปัญหาและอุปสรรคนานาประการที่ต้องฝ่าฟันให้รอดพ้นทุกขณะ จนกระทั่งทำให้สามารถยืนหยัดมาได้ตราบเท่าทุกวันนี้จากประสบการณ์และความเป็นจริงที่ปรากฏในกรณีศึกษาทั้ง 5 รายนี้ ซึ่งผู้วิจัยเสนอผลการวิเคราะห์เป็น 3 ส่วน ดังนี้

- ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป
- ส่วนที่ 2 บัณฑิตนำ และบัณฑิต เชื่ออำนวยความสะดวกของกรณีศึกษา
- ส่วนที่ 3 กระบวนการจัดการและปัญหาที่เผชิญ รวมทั้งแนวทางในการแก้ไขปัญหาของกรณีศึกษา

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกรณีศึกษา

กรณีศึกษา	อายุ	เพศ	การศึกษา	สถานภาพสมรส	ประสบการณ์ทางการพยาบาล	ลักษณะการประกอบกิจการพยาบาล	ที่ตั้ง	ระยะเวลาในการดำเนินการ	จำนวนพยาบาล
นางทับทิม	49	หญิง	ปริญญาตรี/โททางการพยาบาล ปริญญาเอก สาขาอาชีวศึกษาศิลปศาสตร์	สมรส	25 ปี	1. สถานดูแลเด็กเล็ก (เจ้าของคนเดียว) 2. ศูนย์พยาบาลพิเศษ (บริษัทจำกัด) 3. สถาบันสอนและมีฝึกอบรม Nurse Aid (เจ้าของคนเดียว)	จ. กรุงเทพฯ	5 ปี 4 ปี 8 ปี	2 คน 2 คน 5 คน
นางโกเมน	42	หญิง	ปริญญาตรีทางการพยาบาล	สมรส	14 ปี	สถานดูแลผู้สูงอายุ / เจ้าของคนเดียว (ขนาด 70 เตียง)	จ. กาญจนบุรี	8 ปี	4 คน
นางไข่มุก	51	หญิง	ปริญญาตรี/โททางการพยาบาล	สมรส	22 ปี	1. บริษัทผู้แทนจำหน่ายผลิตภัณฑ์และเครื่องมือทางการแพทย์/พยาบาล / บริษัทจำกัด 2. สถาบันให้ความรู้ทางการพยาบาลเพื่อเตรียมสอบ CGFNS และ NCLEX / บริษัทจำกัด	จ. กรุงเทพฯ	17 ปี, 1 ปี	9 คน (เฉพาะที่สถาบันเดียว)
นางมรกต	49	หญิง	ปริญญาตรีทางการพยาบาล ปริญญาโท ด้านรัฐประศาสนศาสตร์	สมรส	10 ปี	ศูนย์ไตเทียม / บริษัทจำกัด	จ. อุบลราชธานี จ. ศรีสะเกษ	6 ปี 2 ปี (2 สาขา)	24 คน
นายไพลิน	48	ชาย	ปริญญาตรีทางการพยาบาล	โสด	21 ปี	ศูนย์ไตเทียม / บริษัทจำกัด	จ. กรุงเทพฯ	10 ปี (8 สาขา)	48 คน

1. ข้อมูลทั่วไปของกรณีศึกษา

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.1 กรณีศึกษาทั้ง 5 ราย มีอายุอยู่ในช่วง 42 ถึง 51 ปี ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง 4 ราย ซึ่งสมรสแล้วทั้งหมด และเพศชาย 1 ราย มีสถานภาพโสด

1.2 กรณีศึกษาทุกรายได้รับการศึกษาพื้นฐานเบื้องต้นทางการพยาบาล ในสถานศึกษาที่มีต้นสังกัดแตกต่างกัน ดังนี้

1.2.1 ได้รับวุฒิปริญญาตรีพยาบาลและผดุงครรภ์จำนวน 2 ราย (สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย 1 รายและสังกัดกองทัพบก 1 ราย) ซึ่งกรณีศึกษาที่จบการศึกษาจากสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยนั้นได้มีการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีทางสาขาพยาบาล คณะครุศาสตร์ 1 ราย แล้วทำการศึกษาต่อในระดับปริญญาโทด้านบริหาร คณะรัฐประศาสนศาสตร์ ส่วนกรณีศึกษาที่จบการศึกษาจากสังกัดกองทัพบกอีก 1 รายนั้น ได้มีการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีพยาบาลศาสตร์ในต่างประเทศ แล้วศึกษาต่อในระดับปริญญาโทด้านการพยาบาลเฉพาะสาขา

1.2.2 ได้รับวุฒิปริญญาตรีพยาบาลศาสตร์เป็นจำนวน 3 ราย (สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย 2 รายและสังกัดกองทัพอากาศ 1 ราย) มีเพียงจำนวน 1 รายซึ่งจบการศึกษาจากสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยที่ทำการศึกษาต่อในระดับปริญญาโท สาขาการบริหารการพยาบาล และในรายเดียวกันนี้ศึกษาต่อในระดับปริญญาเอก คณะศิลปศาสตร์ สาขาอาชีพศึกษา

1.3 ประสบการณ์ในการทำงานด้านการพยาบาลของกรณีศึกษาทั้ง 5 ราย ส่วนใหญ่ อยู่ในช่วง 14 ถึง 25 ปี

1.4 ลักษณะการประกอบการพยาบาลอิสระของกรณีศึกษา ส่วนใหญ่มีการดำเนินงานในรูปแบบของธุรกิจชนิดบริษัทจำกัด 3 ราย และชนิดเจ้าของคนเดียว 2 ราย

1.5 ระยะเวลาในการประกอบการพยาบาลอิสระของกรณีศึกษา อยู่ในช่วง 5 ถึง 17 ปี

1.6 จำนวนพยาบาลวิชาชีพที่อยู่ในทีมงานมีจำนวนแตกต่างกันตั้งแต่ 2 ถึง 48 คน ขึ้นอยู่กับลักษณะรูปแบบและขนาดของสถานประกอบการ รวมทั้งชนิดและรายละเอียดปริมาณงานที่ดำเนินงานภายใต้การบริหารจัดการของกรณีศึกษา

2. ปัจจัยนำ

2.1 ปัจจัยนำในครอบครัว

2.1.1 การอบรมเลี้ยงดูในวัยเด็ก

กรณีศึกษาส่วนใหญ่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย โดยให้การช่วยเหลือและสนับสนุนเป็นอย่างดี มีการยอมรับความสามารถและความคิดของตนเอง โดยไม่มีการตามใจหรือเข้มงวดเกินไป ทำให้มีโอกาสริเริ่มและกล้าแสดงความคิดเห็น สามารถพึ่งตนเองได้ มีเพียง 1 รายเท่านั้นที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยผสมผสานกับการเข้มงวด ดังคำกล่าวที่ว่า

“ เค้าจะเข้มงวดเรื่องเรียน แต่เค้าจะให้หนังสือใหม่เรา ตำราใหม่ กระเป๋าใหม่ รองเท้าใหม่ คือสิ่งที่พ่อแม่ให้เราได้ตรงนั้น เราจึงต้องมุ่งมั่นจะเรียนให้เก่ง จะเรียนอะไรหรือเป็นอะไร..ไม่บังคับ..เราก็ตัดสินใจเอง แต่ขอให้เรียนได้ที่ 1 ”

(นางโกเมน)

2.1.2 การเรียงลำดับพี่น้อง

กรณีศึกษาส่วนใหญ่ เป็นบุตรคนโต และมีพี่น้องหลายคน ซึ่งการเป็นบุตรคนโต จะเป็นທີ່คาดหวังของบิดามารดาและมักจะถูกกำหนดบทบาทให้ต้องช่วยเหลือครอบครัว จึงทำให้มีลักษณะผู้นำและสร้างความเข้มแข็งให้เกิดขึ้นในตัวเองมาโดยตลอด ดังคำกล่าวของกรณีศึกษา 2 ราย ที่ว่า

“ เพราะเป็นลูกคนโต..ก็ต้องหุงข้าว..ทำกับข้าว..เลี้ยงน้อง..รีดผ้า...ถูบ้าน..ทำทุกอย่าง...” (นางไข่มุก)

“ มีลักษณะเป็นผู้นำเพราะเป็นลูกคนโตเราถูกสอนมาว่าเอาตัวเองเป็นใหญ่..”

(นางโกเมน)

นอกจากนี้ยังพบว่าการเป็นบุตรคนโตในครอบครัวที่ทั้งบิดาและมารดาแยกทางกันและมารดาเป็นผู้ที่อ่อนแอ ซึ่งทำให้บุตรคนโตต้องทำหน้าที่รับผิดชอบและตัดสินใจทั้งหมดในครอบครัวแทน ดังที่นางมรกตกล่าวไว้ว่า

“ พูดยังเรื่องการตัดสินใจเนี่ย...เนื่องจากที่เป็นคนโต...สองเนี่ย...ครอบครัวที่มีปัญหา..เพราะคุณพ่อที่มี 2 บ้าน..คุณแม่พี่ก็ค่อนข้าง weak ทางด้านจิตใจ ทำให้พี่ต้องดูแลครอบครัวมาตั้งแต่เล็ก..คืองานบ้าน..ทุกอย่างเราเป็นคนทำ..”

บริหารจัดการเงินในบ้าน เราเป็นคนดูแลมาตั้งแต่ เรียกว่าตั้งแต่จำความได้เราก็เป็นคนดูแล "

2.1.3 ความสัมพันธ์กับบิดามารดา

พบว่ากรณีศึกษาส่วนใหญ่มักมีความใกล้ชิดสนิทสนมกับบิดาหรือมารดาคนใดคนหนึ่งเป็นพิเศษ ซึ่งมี 2 รายมีความสนิทสนมใกล้ชิดกับมารดามากกว่าบิดา และมี 2 รายที่ไม่ได้ใกล้ชิดกับบิดาและมารดามากนัก เนื่องมาจากบิดาแยกทางกับมารดาและไม่ได้อยู่กับบิดามารดาในวัยเด็ก ส่วนใหญ่บิดาของกรณีศึกษา 3 รายที่พบว่าบิดามีภรรยาหลายคน ทำให้ต้องแยกทางกับมารดา ซึ่งมีกรณีศึกษาเพียงรายเดียวเท่านั้นที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับบิดามาก และเรื่องของความสัมพันธ์ที่มีความแน่นแฟ้นพิเศษระหว่างกรณีศึกษากับมารดาหรือบิดานี้ เป็นสิ่งที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมและคุณลักษณะในตัวของกรณีศึกษา ดังคำกล่าวที่ว่า

" ตอนเด็กรักคุณพ่อมาก.. สนิทกับพ่อกว่า.. เนื่องจากว่าพ่อรักเรามาก.. เพราะเราเป็นเด็กเรียนเก่ง ได้ที่ 1 ตลอด ทำให้เรารู้สึกภาคภูมิใจและมั่นใจในตนเอง " (นางไข่มุก)

"...รักคุณแม่มาก...ต้องพยายามทุกวิถีทางที่จะทำให้แม่มีความสุข ทำให้มีแรงทะเยอทะยาน มีความมุ่งมั่นและต้องเรียนให้เก่งเพื่อแม่ " (นางทับทิม)

นอกจากนี้ยังพบว่ากรณีที่กรณีศึกษา 1 ราย มีบิดามารดาแยกทางกัน และมีความสัมพันธ์ที่ไม่ดีกับบิดานั้น เนื่องจากบิดาไม่รับผิดชอบในค่าใช้จ่ายของครอบครัว จึงทำให้กรณีศึกษามีลักษณะเป็นคนมุทะลุและใจเด็ด ดังคำกล่าวของ นางมรกต ที่ว่า

" วิธีการบริหารจัดการของคุณพ่อคือ คำ ignore ไม่สนใจ..คือคำ ถือว่า.....หน้าที่เค้าจะต้องเอาเงินมาให้..พอ..ไม่พอ ก็เป็นเรื่องของคุณ..ที่จึงเหมือนเป็นคนมุทะลุ..เหมือนคนใจเด็ด..ก็คงจะเป็นเพราะตรงนี้..คือยังไงเราก็ต้องทำ..เราก็ต้องบริหารจัดการเท่าที่เรามีอยู่..ทำให้มันได้..ก็จะมีนิสัยอย่างนี้มาตั้งแต่ไหนแต่ไร.."

2.1.4 สถานภาพทางสังคมของครอบครัว

ครอบครัวของกรณีศึกษาในวัยเด็กส่วนใหญ่ ฐานะยากจน และทำอาชีพค้าขาย ทำให้ชีวิตวัยเด็กมีความลำบาก จากการที่ต้องเห็นความลำบากของบิดามารดา

จึงทำให้เห็นเป็นแบบอย่างว่าต้องขยันทำมาหากินและมีผลทำให้เป็นคนมีบุคลิกลักษณะที่ไม่ชอบหยุดนิ่ง มองเห็นสิ่งใดก็อยากทำไปหมด มีแรงทะเยอทะยาน ดังคำกล่าวของกรณีศึกษาที่ว่า

- “..พ่อแม่ก็จะลำบากมาก เพราะพอเรือมาตอนกลางคืนก็ต้องลุกขึ้นมาขายของ ..
นี่แหละทำให้เรามองเห็นว่าจะต้องทำมาหากินนะ..เราก็เลยเป็นคนที่ไม่เห็นอะไรก็
อยากทำไปหมด..เพราะว่ามันลำบากไป..” (นางไข่มุก)
- “ วัยเด็กลำบากมาก ต้องช่วยแม่เอาผักไปขาย ทำให้มีแรงทะเยอทะยาน เพื่อ
เอาชนะความลำบาก “...(นางทับทิม)

2.1.5 บุคคลที่รักและใกล้ชิด

กรณีศึกษาส่วนใหญ่มีความรักมารดามากกว่าบิดา เนื่องจากมีเวลาอยู่ใกล้ชิดกันมากกว่า มี 1 รายที่รักบิดามาก และอีก 1 รายมีความรักและใกล้ชิดกับยาย เนื่องจากยายเป็นผู้เลี้ยงดูเป็นส่วนใหญ่ แต่จะมีความชื่นชมในญาติผู้ใหญ่ที่มีความเก่ง นอกจากนี้จะมีเพียง 1 รายเท่านั้นที่ไม่ได้อยู่ใกล้ชิดกับบิดามารดา เนื่องจากต้องไปอยู่กับญาติเพื่อเรียนหนังสือ ซึ่งในการที่มีบุคคลอื่นเป็นที่รักและอยู่ใกล้ชิดกันเป็นเสมือนสิ่งยึดเหนี่ยว เป็นแรงกระตุ้นผลักดัน เป็นแรงบันดาลใจและเป็นจุดมุ่งหมายเพื่อการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้บรรลุถึงจุดหมายได้ในวันข้างหน้า ดังคำกล่าวที่ว่า

- “ ต้องมุ่งมั่นและเรียนให้เก่งเพื่อแม่...ต้องตั้งใจเรียนจบให้เร็วเพราะมีแม่เป็น
แรงบันดาลใจ และให้แม่ได้ชื่นชมในความสำเร็จของเรา ” (นางทับทิม)

นอกจากนี้ในกรณีศึกษา 1 รายที่ไม่ได้อยู่ใกล้ชิดกับบิดามารดา นั้น ก่อให้เกิดความรู้สึกหว้าเหว แต่ในขณะที่เดียวกันก็ค่อยๆ เสริมสร้างความเข้มแข็งให้เกิดขึ้นในตัวของกรณีศึกษาเมื่อเป็นผู้ใหญ่อันเป็นคุณลักษณะหนึ่งที่สำคัญต่อการประกอบอาชีพได้ดังคำกล่าวของนางโกเมนว่า

- “ ส่งไปอยู่ที่เมืองชล โรงเรียนกินนอนตั้งแต่ 2 ขวบ..นี้เลิกมาก ก็คือเราจะหว้าเหว
แต่มันก็ทำให้เรา กลายเป็นคนที่เข้มแข็งในวัยที่เราโตขึ้น..”

2.1.6 เหตุการณ์ฝังใจในวัยเด็ก

กรณีศึกษาส่วนใหญ่จำนวน 4 ราย พบเหตุการณ์ที่เป็นภาพฝังอยู่ในใจ ที่ส่งผลให้เป็นแรงกระตุ้นผลักดัน ให้มีแรงทะเยอทะยานและมุ่งมั่นไปสู่ความต้องการของตนเอง ดังคำกล่าวที่ว่า

“ เห็นแม่ลำบาก แม่ต้องทำนา เป็นความฝ่งใจ ก็เลยคิดว่าทำอย่างไรจะทำให้แม่มีความสุขได้...” (นางทับทิม)

“ บ้านอยู่ติดทะเล คนในคลองก็คือจะมีอาชีพทางทะเลก็จะเห็นเด็กชาวบ้านเค้าต้องออกทะเล ต้องไปหาปลาพอเราไปทะเล เราก็ไปจับปลา ใสน้ำก็ดำ ใสน้ำก็แทง..มีความรู้สึกที่ว่า ถ้าเราไม่ไปจากตรงนี้ด้วยการเรียน เราจะต้องตายอยู่ที่นี้แน่ เราไม่ใช่คนที่ที่เกิดมาทำอาชีพแบบนี้.....” (นางโกเมน)

“...ตอนยายเสีย เป็นภาพที่ฝ่งใจ..ว่าถ้าเรามีความรู้ตรงนี้ เราอาจจะดูแลได้ทัน ทำให้เราเกิดความรู้สึกว่าอยากจะเรียนหมอมามาก....”....(นางมรกต)

2.1.7 ความเชื่อและค่านิยมที่ได้รับการปลูกฝัง

กรณีศึกษาส่วนใหญ่ได้รับการสนับสนุนให้เรียนหนังสือ โดยที่บิดามารดาปลูกฝังว่าต้องเรียนดีและเรียนเก่ง เพราะที่บ้านไม่มีสมบัติให้ ดังคำกล่าวที่ว่า

“...ต้องเรียนให้มากๆ เพราะว่าที่บ้านไม่มีสมบัติอะไรให้ลูก...ต้องขยันเรียนให้มากๆ..เรียนให้เก่งๆ..คุณแม่จะสอนไว้แบบนี้ ” (นางไข่มุก)

“ ลูกต้องเรียนดีๆ นะ..เรียนไปก็เรียนให้จบ..” (นายไพลิน)

“ ไม่มีสมบัติอะไรให้นะ..ไปตั้งใจเรียนเอานะ แล้วมันจะมาเอง ” (นางโกเมน)

นอกจากนี้กรณีศึกษายังได้รับการปลูกฝังในเรื่อง มีความอดทน รู้จักเอาตัวให้รอด ต้องขยันทำมาหากิน มีความกตัญญู ให้ต่อสู้ เห็นคุณค่าของสิ่งที่ได้มาด้วยความยากลำบาก ไม่ดูถูกคนที่ด้อยกว่าตนเองและเป็นคนดีตามลำดับ ซึ่งกรณีศึกษาส่วนใหญ่ยังเชื่อว่าเป็นสิ่งที่สะสมมาในตัวเอง ทำให้สามารถทำสิ่งใดก็ตามได้ด้วยตัวเองและบรรลุผลสำเร็จได้ ดังคำกล่าวที่ว่า

“ มันเป็นส่วนที่สะสมมาว่า เราสามารถที่จะเข้มแข็งพอไหม เรายอมรับว่าไหมที่เราจะควบคุมบริหารองค์การได้ มันจะสะสมมาเรื่อยๆ มาตลอด เราล้าตัดสินใจใหม่ เราเชื่อมั่นในตัวเองขนาดไหน มีอะไรที่เป็นอุปสรรค เราฝ่าฟันได้ไหม..เราจะมองเห็นเป็นเรื่องขี้ผงหมด ” (นางโกเมน)

“ เราจะทำสำเร็จได้..เราต้องกตัญญูต่อพ่อแม่ “...(นางทับทิม)

สรุปผลการวิเคราะห์ปัจจัยนำในครอบครัวพบว่ากรณีศึกษาส่วนใหญ่ มักจะเป็นบุตรคนโต ที่มีจำนวนพี่น้องหลายคน ครอบครัวมีอาชีพค้าขายและมีฐานะยากจนถึงปานกลาง ซึ่งทำให้กรณีศึกษาต้องมึบทบาทหน้าที่ในการช่วยเหลือครอบครัว ทั้งทำงานบ้านและช่วยค้าขายในชีวิตวัยเด็ก และต้องเผชิญกับความยากลำบาก ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยและแบบผสมผสานกับความเข้มงวด มีความสัมพันธ์กับบิดามารดาคนใดคนหนึ่งเป็นพิเศษ ทั้งในด้านที่ดีและไม่ดี มักมีบุคคลในครอบครัวที่เป็นบิดา มารดา หรือยายเป็นผู้ที่รักและใกล้ชิดมาก นอกจากนี้ยังพบว่ามีการศึกษา 1 รายที่มีป้าซึ่งเป็นบุคคลที่ตนเองชื่นชอบในความสามารถด้วยอีกประการหนึ่ง มีการพบเหตุการณ์ที่สร้างความฝังใจเกี่ยวกับบุคคลในครอบครัวในวัยเด็กที่นำมาสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม รวมทั้งการได้รับการปลุกฝังในเรื่องของการเรียนเป็นสำคัญ และเป็นที่น่าสังเกตว่าจากการสัมภาษณ์กรณีศึกษาทั้ง 5 ราย ยังพบว่าส่วนใหญ่มักมีความคิดใฝ่ฝันถึงอาชีพที่ตนเองสนใจ ได้แก่ พยาบาล (นางทับทิม) ทหาร (นางโกเมน) แพทย์ (นางมรกตและนางไข่มุก) ซึ่งปัจจัยนำเหล่านี้ก่อให้เกิดการสะสม หล่อหลอม กล่อมเกลียดลัดดันเป็นแรงบันดาลใจและพัฒนาให้มีบุคลิกลักษณะและพฤติกรรมที่ทำให้กรณีศึกษาก้าวไปสู่การมีพื้นการศึกษาที่ดีการเลือกอาชีพและมีคุณสมบัติในการที่จะเป็นผู้ประกอบการที่ดีได้ ซึ่งสามารถสรุปปัจจัยนำในครอบครัวของกรณีศึกษาทั้งหมดได้ ดังที่แสดงในตารางที่ 2

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 2 ปัจจัยนำในด้านครอบครัวของกรณีศึกษา จำแนกตามการอบรมเลี้ยงดูในวัยเด็ก การเรียงลำดับพี่น้องในครอบครัว ความสัมพันธ์กับบิดามารดา สถานภาพทางสังคมของครอบครัว บุคคลที่รักและใกล้ชิด เหตุการณ์ฝังใจในวัยเด็ก และความเชื่อและค่านิยมที่ถูกปลูกฝัง

กรณีศึกษา	การอบรมเลี้ยงดูในวัยเด็ก	การเรียงลำดับพี่น้องในครอบครัว	ความสัมพันธ์กับบิดามารดา	สถานภาพทางสังคมของครอบครัว	บุคคลที่รักและใกล้ชิด	ความฝังใจในวัยเด็ก	เหตุการณ์ฝังใจในวัยเด็ก	ความเชื่อและค่านิยมที่ถูกปลูกฝัง
นางทับทิม	มารดามีบทบาทนำในการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยร่วมกับพี่น้อง	คนสุดท้าย ในจำนวนพี่น้อง 3 คน	บิดาแยกทางกับมารดา ในระหว่างที่มารดาตั้งท้องตนเอง จึงมีความรักและผูกพันกับมารดามาก	ครอบครัวค้าขาย ฐานะยากจน	มารดา	อยาก เป็นพยาบาล	เห็นความลำบากของมารดา	เรียนให้เก่ง ความกตัญญู
นางโกเมน	ได้รับการอบรมเลี้ยงดูร่วมกับพี่น้องพร้อมหน้าบิดามารดา เฉพาะช่วงเวลาปิดเทอม ครอบครัวอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยและเข้มงวด	คนโต ในจำนวนพี่น้อง 3 คน	ต้องไปอยู่โรงเรียนประจำตั้งแต่อายุ 2 ปี หลังจากนั้นต้องไปอาศัยอยู่กับญาติ เพื่อเรียนหนังสือตลอดมา จึงไม่ค่อยได้อยู่ร่วมกับบิดามารดา	บิดาเป็นลูกจ้างบริษัท ฐานะปานกลาง	ไม่มีใครเป็น พิเศษ	เป็นทหาร	เห็นชีวิตความเป็นอยู่คนแถวบ้านเกิด ต้องออกทะเลหาปลา จึงมูมานะตั้งใจเรียน	มองการไกล และรักการเรียน มีความอดทนและต่อสู้ ต้องรู้จักเอาตัวให้รอด
นางไข่มุก	ได้รับการเลี้ยงดูร่วมกับพี่น้องพร้อมหน้าบิดามารดา จนอายุ 9 ปี มารดาเป็นหัวหน้าครอบครัว อบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย	คนโต ในจำนวนพี่น้อง 6 คน	บิดามีภรรยาหลายคนแต่ก็อยู่กับครอบครัวตลอด มีความรักและชื่นชมในตัวบิดามาก จึงสนิทสนมกับบิดามากกว่ามารดา จนอายุ 9 ปี บิดาเสียชีวิตลง	ครอบครัวค้าขาย ฐานะยากจนหลังจากที่บิดาเสียชีวิตแล้ว	บิดา	เป็นแพทย์	เห็นยาเสีย โดยไม่สามารถช่วยอะไรได้ จึงทำให้อยากเรียนแพทย์	เรียนให้เก่ง ความขยัน อดทน ความซื่อสัตย์และ กตัญญู
นางมรกต	ยาจะเป็นผู้อบรมเลี้ยงดูและห้อมล้อมไปด้วยญาติพี่น้อง ฝ่ายมารดาอย่างอ่อนแอและเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย	คนโต ในจำนวนพี่น้อง 5 คน	บิดาเป็นทหาร ไม่ค่อยได้อยู่ร่วมด้วย เนื่องจากมีภรรยาหลายคน มารดาจึงมีลักษณะเฉย ไม่สนิทสนมกันมากนัก แม้จะอยู่บ้านเดียวกัน	ครอบครัวค้าขาย ฐานะยากจน	ยาย	เป็นแพทย์	เห็นยายเสีย โดยที่เกิดจากความไม่รู้ในโรคที่เป็น จึงทำให้อยากเรียนแพทย์	ไม่ถูกคนที่ต้อยกยอว่าเรา เห็นคุณค่าในสิ่งที่ได้มา ด้วยความยากลำบาก
นายไพลิน	ได้รับการอบรมเลี้ยงดูร่วมกับพี่น้องพร้อมหน้าบิดามารดา ตลอดมา ครอบครัวอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย	คนที่ 4 ในจำนวนพี่น้อง 5 คน	บิดาต้องไปเดินทางไปทำการค้าขายบ่อย จึงสนิทสนมกับมารดามากกว่าบิดา	ครอบครัวค้าขาย ฐานะปานกลาง	มารดา	ไม่ได้ฝังใจอะไร	ไม่มี	เรียนให้เก่ง เป็นคนดี รู้จักทำมาหากิน

2.2 ปัจจัยนำในสถานศึกษา

จากข้อมูลการสัมภาษณ์กรณีศึกษาทั้ง 5 ราย พบประเด็นหลักที่สัมพันธ์ต่อการนำไปสู่การมีคุณลักษณะส่วนบุคคลและการมีพื้นฐานการศึกษาที่ดี อันเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้กรณีศึกษาสามารถทำการประกอบการพยาบาลอย่างอิสระได้ ดังต่อไปนี้

2.2.1 ความรู้และทักษะ กรณีศึกษาส่วนใหญ่ได้รับความรู้และมีการฝึกฝนจากการได้รับการศึกษาที่ดีมาตั้งแต่เยาว์วัยและในทุกระยะของการศึกษา โดยมีครอบครัวให้การสนับสนุนและส่งเสริมในเรื่องการเรียน จึงทำให้มีการพัฒนาความคิดและบุคลิกลักษณะรวมทั้งมีการได้รับโอกาสที่ดีในเลือกการประกอบอาชีพที่ดี สำหรับในวัยเด็ก กรณีศึกษา 1 ราย คือนางโกเมน ได้เรียนรู้ว่าการเรียนในสถานที่ศึกษาที่ดี ย่อมส่งผลให้มีการเริ่มต้นที่ดี โดยมีการกล่าวไว้ว่า

“ วัยเด็กเราก็จะเห็นว่า การที่อยู่ในโรงเรียนเอกชน มันมีการแข่งขันและเริ่มต้นการเรียนที่ดีกว่าการเรียนโรงเรียนวัด เพราะอยู่ตรงนั้นมันเป็นโรงเรียนบ้านนอก .. ทำให้ไม่ได้ทำอะไรที่กว้างเพิ่มขึ้น...”(นางโกเมน)

แต่มีกรณีศึกษาอีกหนึ่งรายคือ นางไข่มุก ที่เริ่มต้นจากการเรียนโรงเรียนในโรงเรียนวัด และก็สามรถเข้าสู่ชีวิตในการเรียนพยาบาลได้ด้วยดี ซึ่งกรณีศึกษาทุกคนผ่านการศึกษาในสถานศึกษาทางการพยาบาลที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน คือได้มีการเรียนรู้เกี่ยวกับการอยู่ร่วมกับผู้อื่นภายใต้ระเบียบข้อบังคับ ได้ความรู้ทางการพยาบาล ฝึกทักษะทางการพยาบาล ความเป็นมิตรชอบในการดูแลผู้ป่วย การให้บริการที่ดีและมีจิตสำนึกในการให้บริการ รวมทั้งการบริหารบุคคล ดังคำกล่าวของกรณีศึกษารายหนึ่งที่ว่า

“ SR (สถานศึกษาแห่งหนึ่ง) ก็สอนให้เราเป็นพยาบาลใน ward แต่มัน form นิสัยเรา service mind ให้เรา..ที่นี้สอนเรื่อง service mind เยอะ พอเราใช้ตรงนี้ มาปรับ อย่างที่บอกในการบริหารเด็ก มาคุยกับเด็กกับบุคลากร เราก็ใช้แนวนี้ คุยกับคนไข้เราก็ใช้แนวนี้ เหมือนเราได้การบริหารบุคลากรจากการเรียนพยาบาล ”
(นางมรกต)

นอกจากนี้ยังพบว่า การเรียนพยาบาลของกรณีศึกษา ในสถานศึกษาที่อยู่ในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยนั้น ทำให้รู้จักคิดออกนอกกรอบ และมีความคิดสร้างสรรค์ ดังที่มีคำกล่าวของนางทับทิมที่ว่า

“ ช่วงที่เรียนพยาบาล ทำให้เรามีความคิดสร้างสรรค์ พี่โชคที่ได้เรียนพยาบาลที่รามฯ เพราะเป็นมหาวิทยาลัย ไม่ได้จำกัดอยู่ในกรอบ เราสามารถกำหนดชีวิตเราได้ ”

เป็นที่น่าสังเกตว่ากรณีศึกษาส่วนใหญ่ ยกเว้นนางทับทิม ได้ให้ข้อมูลว่า ในช่วงเรียนพยาบาลนั้น ไม่มีสิ่งที่กระตุ้นและทำให้มีความคิดมาประกอบการพยาบาลอิสระได้นอกจากการเป็นพยาบาลอยู่ในโรงพยาบาล ซึ่งในการเป็นพยาบาลนั้น เสมือนกับเป็นการเป็นข้าราชการโดยกำเนิด ดังคำกล่าวของกรณีศึกษาที่ว่า

“ ตอนที่เราเรียนเนี่ยไม่มีเลย...เป็นพยาบาล..เป็นข้าราชการโดยกำเนิดเลย.ต้องว่าอย่างนั้นเถอะ...ไม่ได้มีส่วนให้เราได้มานั่งทำเลย และก็ไม่เคยคิดที่จะเปิดทำเป็นโรงพยาบาลเอง..เพราะมันเป็นไปไม่ได้อยู่แล้ว...” (นางไข่มุก)

“...ตอนนั้นไม่ได้คิดเลยว่า ..เราเรียนพยาบาลปุ๊ปเราต้องมาทำงานอะไร ตอนนั้นยังไม่ได้คิดเลย..จนกระทั่งจบ..แต่คิดอย่างเดียวว่าทำงานในโรงพยาบาล..” (นายไพลิน)

“ เมื่อเรียนจบสมัยนั้นทุกคนถ้ารับราชการจะคิดว่าตัวเองอยู่ยันเกษียณ ไม่ได้มองไกลขนาดนั้น และอีกอย่างมันถูกครอบงำมา เรื่องยศฐาบรรดาศักดิ์.. ความที่เราอยากไต่เต้าขึ้นเป็นนั้น..ก็ไม่คิดว่าจะไปทำอย่างอื่นได้..” (นางโกเมน)

อย่างไรก็ตามจากการศึกษาพบว่า กรณีศึกษาส่วนใหญ่ที่มีความรู้และทักษะที่ดี จะเป็นโอกาสให้สามารถมีแนวคิดที่จะทำทำการใดได้กว้างขึ้นโดยการได้รับการศึกษาและฝึกอบรมต่อจำนวน 4 ใน 5 ราย ที่ได้มีการศึกษาเพิ่มเติมทั้งในด้านเฉพาะทางสาขาการพยาบาล เช่น การพยาบาลไตเทียม 1 ราย การพยาบาลผู้ใหญ่และผู้ป่วยที่มีปัญหาเกี่ยวกับระบบหัวใจและหลอดเลือด 1 ราย การพยาบาลผู้ป่วยอายุรกรรมและศัลยกรรม 1 ราย การบริหารการพยาบาล 1 ราย ในขณะที่เดียวกันเป็นที่น่าสังเกตว่าการได้มีโอกาสศึกษาต่อในสถานศึกษาของประเทศสหรัฐอเมริกา ทำให้ได้รับทักษะความรู้ภาษาอังกฤษที่ดี ที่เป็นประโยชน์อย่างมากในสถานการณ์ปัจจุบัน ดังคำกล่าวของนางไข่มุกว่า

“ ก็เผอิญว่าโชคดีได้ไปเรียนเมื่อก่อนอก ทำให้รู้ภาษาอังกฤษพอสมควร...”

2.2.2 มีผลการเรียนดี กรณีศึกษาส่วนใหญ่มีผลการเรียนดีมาตั้งแต่วัยเด็ก ระดับประถมศึกษาถึงช่วงที่เรียนพยาบาล มีนายไพลินเป็นรายเดียวที่มีผลการเรียนอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างดี ซึ่งการมีผลการเรียนที่ดีแสดงถึงการมีความคิดและสติปัญญาที่ดี จึง

ทำให้มีโอกาสในการได้รับสิ่งที่ดีและพัฒนาไปสู่การมีพื้นฐานการศึกษาดี รวมทั้งมีความสามารถในการมองเห็นปัญหาและมีวิธีในการแก้ไขปัญหาได้ดี ดังคำกล่าวของนางไข่มุกที่ว่า

“ ก็เป็นเด็กเรียนเก่ง.. ที่เก่งมากก็คณิตศาสตร์...แต่ก็เรียนโรงเรียนวัดมาตลอดนะ เพราะว่าไม่มีสตางค์เรียน..แต่ก็จะเป็นเด็กที่เรียนได้ที่ 1 ตลอด..พอเรียนจบเพื่อนแล้วก็เพื่อนมาชวนไปสอบพยาบาล..แต่ว่าเพื่อนสอบไม่ได้.... แต่เราสอบได้ทุนของกองทัพบก ตอนนั้นนักเรียนสอบ 3 พันคนเอา 50 คนและ 25 คนเป็นทุนกองทัพบก..เราก็สอบได้ที่ 23..ก็ได้ทุนเรียนฟรี..”

“ ตอนอยู่ที่กองทัพบก สอบได้ที่ 2 ทำให้มีโอกาสได้ทุนไปเรียนต่อที่อเมริกา....”
(นางไข่มุก)

2.2.3 ครูและเพื่อนที่ชื่นชอบ กรณีศึกษาส่วนใหญ่ไม่มีการชื่นชอบในตัวครูและเพื่อนคนใดเป็นพิเศษ แต่เป็นการชื่นชมความสามารถในการสอนทั่วไป ซึ่งไม่ได้คิดว่าจะต้องยึดถือเป็นแบบอย่าง ในทางกลับกัน กรณีศึกษาส่วนใหญ่กลับเป็นที่ชื่นชอบของครูและเพื่อนเพราะเป็นผู้ที่มีผลการเรียนดี ดังคำกล่าวของนางไข่มุกว่า

“ อาจารย์ทองคำ แก่ก็คอยหยิกเรา.เพราะเราเป็นเด็กแก่น...แต่ว่า...เราก็เป็นเด็กเรียนเก่ง.. แก่ก็เลยรักเรามาก ”

แต่มีกรณีศึกษา 1 ราย คือ นางทับทิมที่มีเพื่อนชายที่ชื่นชอบในสมัยที่เรียนระดับมัธยมต้น ทำให้รู้สึกมีความเชื่อมั่นในตัวเองมากขึ้น และเป็นผู้ที่ให้กำลังใจมาโดยตลอด จวบจนปัจจุบัน ซึ่งเป็นสามี ดังคำกล่าวที่ว่า

“ สมัยเด็กจะร้องไห้บ่อยว่า ทำไมไม่มีพ่อ..จะขาดความเชื่อมั่น..แฟนมาสร้าง ความมั่นใจให้เรา..เรียนและเป็นเพื่อนกันมาตั้งแต่ ม.1 .ก็จะคอย support เรา ตลอดเวลา เสมือนเป็นทั้งเพื่อน..พี่ และพ่อให้เรา...คบกันนานถึง 16 ปี จึงได้แต่งงานกัน ไม่งั้นจะกลายเป็นคนที่ broken home ” (นางทับทิม)

2.2.4 ประสบการณ์และกิจกรรมในชั้นเรียน กรณีศึกษา 3 รายได้รับโอกาสเป็นหัวหน้าชั้นเรียนและหัวหน้านักเรียนมาโดยตลอด จึงทำให้มีลักษณะของความเป็นผู้นำ ดังคำกล่าวของนางไข่มุกว่า

“ ด้วยความที่เป็นนักเรียนเรียนเก่งก็จะเป็นหัวหน้านักเรียนตลอด คือ จะมีลักษณะเป็น leadership ตลอด มานานแล้ว ”

นอกจากนี้กรณีศึกษาส่วนใหญ่มีการเข้าร่วมทำกิจกรรมในสถานศึกษา แต่ระดับมาโดยตลอด กรณีศึกษา 2 รายที่ทำกิจกรรมด้านบันเทิง เล่นดนตรีไทย เดินพาลีส แต่ไม่ชอบเล่นกีฬา ซึ่งมีค่านิยมมาตั้งแต่เด็กว่า คนที่เรียนห้องคิงส์ จะเล่นกีฬาไม่เก่ง มี 1 รายทำกิจกรรมค่ายอาสา และกรณีศึกษาอีก 1 รายได้รับเลือกเป็นตัวแทนนิสิตคณะพยาบาลเพื่อร่วมเป็นกรรมการของสหพันธ์นักศึกษา ส่วน 1 รายสุดท้าย ชอบเล่นกีฬาประเภทวอลเลย์บอลและแบดมินตัน นอกจากนี้ยังมีการทำกิจกรรมส่วนตัวในกรณีศึกษา คือ นางโกเมน ที่มีนิสัยชอบการอ่านหนังสือทุกประเภท โดยมีคำกล่าวที่ว่า

“ กีฬาเนี่ยไม่ได้เลย บ้านเท็งนี้จะเล่นพวกดนตรี..เดินขบวนพาลีส ตีกลองแตร์ก คือเด็กห้องคิงส์ เราจะเล่นกีฬากันไม่เก่งไง ก็เลยยกทีมไปเล่นในทีมขบวนพาลีส ตั้งแต่เด็กมาเลยถ้ามีกีฬาเชียร์เราจะไปอยู่ห้องสมุด... ชอบอ่านหนังสือทุกประเภท อ่านได้หมดนะ...” (นางโกเมน)

“ ชอบเล่นกีฬา.. ดูกีฬา..ชอบเล่นวอลเลย์บอล..แบดมินตันและก็ชอบเชียร์กีฬา.. แต่ถามว่าเป็นได้ไผ่ ทำกิจกรรมอะไรแบบนั้นนะ ไม่มี..ไม่ทำ แต่เข้าได้ทุกกิจกรรม ” (นายไพลิน)

สรุปผลการวิเคราะห์ปัจจัยนำในสถานศึกษาของกรณีศึกษา พบว่าส่วนใหญ่มีผลการเรียนดีมาตั้งแต่เด็ก ครอบครัวส่งเสริมการศึกษา ทำให้มีการพัฒนาทางความคิดสติปัญญาได้อย่างรวดเร็ว จึงมีโอกาสในการเลือกประกอบอาชีพที่ดีได้ ประกอบกับการศึกษาทางวิชาชีพพยาบาลส่งผลให้เป็นผู้มีความรับผิดชอบสูงโดยเฉพาะกับชีวิตคน ทำให้เป็นคนรอบคอบ มีเทคนิคและทักษะพิเศษในการประกอบวิชาชีพ มีจิตสำนึกในการให้บริการและต้องเรียนรู้วิธีแก้ปัญหาอยู่ตลอดเวลาจึงส่งผลให้สามารถควบคุมกิจการและแก้ปัญหาต่างๆ ได้ ดังแสดงในตารางที่ 3

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3 ปัจจัยนำในสถานศึกษาของกรณีศึกษา จำแนกตามความรู้และทักษะ ผลการเรียนรู้ และประสบการณ์และเหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน

กรณีศึกษา	ความรู้และทักษะ	ผลการเรียน			ประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนรู้				ครูและเพื่อนที่ชื่นชม
		ประถมาฯ	มัธยม	พยาบาล	การเป็นผู้นำ	การทำกิจกรรม	การเล่นกีฬา	กิจกรรมส่วนตัว	
นางทับทิม	- ความรู้และทักษะทางการพยาบาล - การทำงานร่วมกับผู้อื่น - การบริหารการพยาบาล	ดี	ดี	ดี	มีประสบการณ์เป็นหัวหน้ากลุ่มทำงานในชั้นเรียน ในช่วงมหาวิทยาลัยฯ	ร่วมคิดร่วมทำกิจกรรมในมหาวิทยาลัย	ไม่ได้เล่น	อ่านหนังสือในห้องสมุด	- เพื่อนชาย ในระดับมัธยม ช่วยระดับประคองจิตใจและสร้างความเชื่อมั่นให้กับตน - ไม่ชื่นชมอาจารย์ท่านใดเป็นพิเศษ
นางโกเมน	- ความรู้และทักษะทางการพยาบาล - การทำงานร่วมกับผู้อื่น	ดีเยี่ยม	ดี	ดี	มีประสบการณ์เป็นผู้นำเพื่อน ในการเดินทาบ	ร่วมทำกิจกรรมทางด้านการบิน	เล่นตะบ้า	อ่านหนังสือ	- ไม่ชื่นชมอาจารย์ท่านใดเป็นพิเศษ
นางไข่มุก	- ความรู้และทักษะทางการพยาบาล - การทำงานร่วมกับผู้อื่น - ความรู้ภาษาอังกฤษ	ดีเยี่ยม	ดีเยี่ยม	ดีเยี่ยม	มีประสบการณ์เป็นหัวหน้านักเรียน	ร่วมทำกิจกรรมทางด้านการบิน	เล่นแชร์บอล	อ่านหนังสือ	- ไม่ชื่นชมอาจารย์ท่านใดเป็นพิเศษ
นางมรกต	- ความรู้และทักษะทางการพยาบาล - การทำงานร่วมกับผู้อื่น - การบริหารบุคคล	ดีเยี่ยม	ดี	ดี	มีประสบการณ์เป็นกรรมการนิสิตระหว่างคณะในมหาวิทยาลัย	ร่วมทำกิจกรรมทางด้านการพัฒนาและอาสาของสมาคมนิสิต	เล่นวอลเลย์บอล	-	- ไม่ชื่นชมอาจารย์ท่านใดเป็นพิเศษ
นายไพลิน	- ความรู้และทักษะทางการพยาบาล - การทำงานร่วมกับผู้อื่น	ปานกลาง	ปานกลาง	ค่อนข้างดี	ไม่มีประสบการณ์เป็นผู้นำ	ร่วมทำกิจกรรมในชมรมต่างๆ ได้ทำกิจกรรม	เล่นวอลเลย์บอลและแบดมินตัน	-	- ไม่ชื่นชมอาจารย์ท่านใดเป็นพิเศษ

2.3 ปัจจัยนำในสถานที่ทำงาน

สิ่งแวดล้อม บรรยากาศ ระบบสายงาน ประสบการณ์และการได้รับโอกาสต่างๆ ในการปฏิบัติงานทางพยาบาลในสถานที่ทำงานเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการมีพฤติกรรมและคุณลักษณะส่วนบุคคล ก่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนและเลือกเส้นทางเดินชีวิตที่ดีกว่าของกรณีศึกษาได้ ซึ่งกรณีศึกษาส่วนใหญ่จะมีประสบการณ์ปฏิบัติงานในการให้พยาบาลผู้ป่วยโดยตรงด้านต่างๆ ในสภาพแวดล้อมที่ต่างกันตามลักษณะงานในสาขาการพยาบาล คือ แผนกผู้ป่วยหนัก (ICU) 1 ราย แผนกผู้ป่วยในอายุรกรรมและศัลยกรรม 1 ราย แผนกสูติรีเวช 1 ราย แผนกจิตเวช 1 ราย มีเพียงรายเดียวเท่านั้นที่เป็นอาจารย์พยาบาล แต่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานในห้องผ่าตัดมาเป็นเวลา 1 ปี ก่อนที่จะเริ่มเป็นอาจารย์ในวิทยาลัยพยาบาล ซึ่งลักษณะงานและสภาพแวดล้อมในที่ทำงาน ทำให้เกิดความคล่องตัว มีการตัดสินใจได้เร็วและมีความละเอียดรอบคอบมากขึ้น ดังคำกล่าวของนางโกเมนว่า

“ เราเป็นพยาบาล ไอ ซี ยู ...เราเคยชินกับการที่เราต้องทำต้อง work ต้องตัดสินใจให้ได้ทันอยู่ตลอดเวลา และหูตาต้องเป็นสับปะรดด้วย.. ”

นอกจากนี้การที่กรณีศึกษามีประสบการณ์การทำงานทั้งในสถานที่ที่เป็นโรงพยาบาลทั้งเอกชนและรัฐบาล มีจำนวน 3 ใน 5 ราย ในลักษณะที่เป็นพยาบาลประจำและเป็น part time รวมทั้งงานพิเศษโดยการสอนวิธีการใช้เครื่องมือให้กับพนักงานขายในบริษัทผู้แทนจำหน่ายเครื่องมือแพทย์ การที่กรณีศึกษามีโอกาสได้สัมผัสกับประสบการณ์ในบรรยากาศในการทำงานที่แตกต่างจากเดิมนั้นส่งผลต่อแนวคิดในการปฏิบัติในบทบาทอาชีพได้ ดังคำกล่าวที่ว่า

“ ช่วงที่ทำงาน ระหว่างนั้นก็ไปทำ part time ในโรงพยาบาลเอกชนแถวๆ นั้น นะ..ด้วย 2..3 แห่ง ..ถึงได้เห็นความแตกต่างในการทำงาน เราได้ทำอะไรเอง รู้สึกว่ามันเหมือนเปิดกว้างทางความคิดนะ ...” (นางโกเมน)

“ พอมาเป็นหัวหน้าตึก ICU ที่โรงพยาบาลเอกชน..นี่แหละที่เราอยากทำอย่างนี้ เราอยากทำอย่างนั้น เราเอามาใช้ได้เต็มที่เลย พอมันโตตรงนั้นไป เราทำได้เต็มที่แล้วเนี่ย..เรารู้แล้วว่าความสามารถเรา..เราสามารถทำตรงนี้ได้ เอ๊ะ.. เราน่าจะทำเป็นของเราเองซี..ใช่ไหม และเรารู้ว่าการทำงานรพ.เอกชน มันไม่ยุ่งยาก ” (นางโกเมน)

“..เพราะว่าตอนช่วงที่เรียนปริญญาโท ไปช่วยบริษัทเครื่องมือแพทย์..สอน sale ..เกี่ยวกับพวก pace maker เพราะว่าเราถนัดทางด้านนี้...ทางด้านหัวใจ ..cardio vascular...ก็ไปช่วยสอน sale เสร็จแล้วเค้าก็เอาพวกรายละเอียดมาดู ๆ...เจ้าของ

“ไม่รู้เรื่องเลย..เพราะไม่ได้เป็พยาบาล..ไม่ได้เป็นอะไร..แล้วนี่ในใจ..โอโห..ถ้าไรดี ..
ทำเครื่องมือแพทย์ดีกว่า..” (นางไข่มุก)

นอกจากนี้พบว่ากรณีศึกษาส่วนใหญ่มักจะได้รับโอกาสในการแสดงความสามารถการปฏิบัติงานด้านการบริหาร โดยเป็นผู้ตรวจการณ์พยาบาล เป็นแกนนำการพัฒนาคุณภาพในองค์กร เป็นหัวหน้าทีมปรึกษาผู้ป่วยโรคเอดส์ เป็นผู้ประสานงานในหน่วยงานและนอกหน่วยงาน ที่เป็นการพัฒนาทักษะในการบริหารให้กับกรณีศึกษาด้วย ซึ่งส่วนใหญ่มีผลการปฏิบัติงานดี ทำให้ได้รับโอกาสในการเริ่มต้นเป็นผู้ดำเนินการดำเนินงานใหม่ในสถานที่ทำงาน พบว่ามีกรณีศึกษา 1 รายที่มีโอกาสได้รับการศึกษาต่อเฉพาะทางในระหว่างที่ทำงานจากหน่วยงาน คือ นายไพลิน ดังคำกล่าวที่ว่า

“ สภาพแวดล้อมในที่ทำงานก็มีส่วนนิดๆ เพราะเวลาที่มันโตขึ้นๆ โดยตำแหน่งเรา
มากขึ้น แล้วเรามีโอกาสมากขึ้น ใ้ใหม่..มันพาไปเรื่อยๆ..อีกอย่างเราก็เป็นคน
ทำงานคล่อง มีผลการทำงานดีมาตลอด.. พี่ก็ไม่ได้คิดว่าพี่จะต้องเป็นพยาบาลไต
เทียมด้วย..ทางโรงพยาบาล.....เค้าบอกว่าเค้าจะเปิดหน่วยไตเทียม ชาติคนไป
เรียน ก็หาคนไปเรียน พอบอกอยู่หน่วยไตเทียมไม่มีใครไป..แล้วเราก็ถูกคัดเลือก
ให้ไปเรียน..”

เป็นที่น่าสังเกตว่ามีกรณีศึกษา 2 ราย คือ นางโกเมนและนางไข่มุก ซึ่ง
พบว่าการปฏิบัติงานในสถานที่สังกัดสายงานทหารนั้น มีสังคมของการแข่งขันกันด้านเลื่อนขั้นยศ
และตำแหน่ง ประกอบกับการที่มีสายการบังคับบัญชาหลายชั้น ทำให้มีโอกาสนในการได้รับความ
ก้าวหน้าในตำแหน่งที่สูงขึ้นในระดับบริหารเป็นไปได้ช้าและยาก รวมทั้งต้องปฏิบัติงานในลักษณะ
ที่ถูกจำกัดอยู่ในระเบียบวินัย มีผลกระทบต่อความรู้สึกและความคิดของกรณีศึกษาที่ทำให้เกิด
ความรู้สึกเบื่อหน่ายและอึดอัดในการปฏิบัติงานที่ไม่มีอิสระทั้งในด้านการคิดและการกระทำ ดังมี
คำกล่าวที่ว่า

“ เราไม่สามารถเป็นหัวหน้าตึกได้หรอก ถ้าเธอไม่ 50 ขึ้นไปละก็ จะไม่มีทางเลยที่
เธอจะได้ขึ้นไปบริหารตึกหรืออะไรที่มันใหม่เข้ามา มันไม่มีทาง เรารู้ว่าเรามีความ
อะไรอยู่ในตัว เราอยากจะทำ..เราทำไม่ได้ เราไม่มีทางที่จะทำได้เลย...มันบีบกัน
เราทุกอย่างแล้วเรากลายเป็นพวก abnormal ขึ้นมาทันที ถ้าเราขึ้นเสนอ หรือพูด
มาก หรือแสดงอะไร.” (นางโกเมน)

“ ในการทำงาน..ตัวเองจะเป็น co-ordinator อยู่ตลอด..เป็นคนจัดการเกือบทุกอย่างนะ ในขณะที่จริงๆ แล้วตามตำแหน่งเนี่ย..คนที่ เป็นหัวหน้าทีมกลับไม่ค่อยได้ทำอะไร แต่ตัวเองจะเป็นคนจัดการทั้งหมด เช่น เอาครูไปลงตรงนั้นตรงนี้..ในหลักสูตรที่สอน..ก็เป็นอาจารย์อยู่ในภาควิชา แต่เค้าก็จะมีหัวหน้าภาคอยู่คนหนึ่ง..แต่หัวหน้าภาคก็ไม่ได้ค่อยทำอะไรมาก..ดูแต่นโยบาย แต่ว่าก็ไม่มีโอกาสขึ้นในตำแหน่งบริหารอย่างเป็นทางการเพราะที่เค้าก็นั่งอยู่ตรงนี้ เพราะว่าราชการ..ต้องตาม seniority ..การเป็นผู้อำนวยการวิทยาลัย คงยาก.. เพราะว่าต้องตาม seniority ..ต้องเป็นหัวหน้าภาคมาก่อน ซึ่งมีชั้นยศพันเอก แล้วถึงจะเป็นหัวหน้ากองการศึกษา..แล้วถึงจะเป็นรอง ผอ..แล้วถึงจะไปเป็น ผอ. ซึ่งก็ทั้งชีวิตนะ..ยาก.. ก็เลยต้องผันตัวเองไปอยู่ข้างนอก ซึ่งมันได้ยศเร็ว ..” (นางไข่มุก)

นอกจากนี้กรณีศึกษาที่ได้รับโอกาสไปศึกษาและดูงานในต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับงานที่ปฏิบัติ เป็นสิ่งที่กระตุ้นความคิดหรือเป็นจุดประกายความคิด ในเห็นช่องทางในการปฏิบัติที่ตนเองต้องการได้ ดังคำกล่าวของนายไพฑูริย์ว่า

“ จุดประกายตรงนั้น..จากที่ว่า..คือ เราไปเมืองนอกมา..เราได้เห็นคนไข้ไตเทียมเนี่ย..เราเห็นศูนย์ไตเทียมที่นั่น...คนไข้ไตเทียมของเค้าไม่จำเป็นต้องนอนในโรงพยาบาล..และเพราะทำงานตรงนี้..ก็จะมี การไปดูงาน..บริษัทให้ sponsor ไปดูงาน..เมื่อไปดูงาน..ตั้งแต่อยู่รพวิถึ..การอยู่ field นี้ ทำให้ได้มีโอกาสไปดูงานในเมืองนอกกว่า..ไตเทียมเมื่อก่อนเป็นยังไง..ดูเครื่องไตเทียมเป็นยังไง..และก็เอามาพัฒนาปรับปรุงตรงนี้..แล้วที่นี้เราก็ไปมองดูว่า..เอ๊ะ..ทำไมเมืองนอกเค้าทำศูนย์นอกรพ...ก็เกิดความคิดว่าเราน่าจะทำได้บ้าง..”

สรุปผลการวิเคราะห์ปัจจัยนำในสถานที่ทำงานของกรณีศึกษาพบว่า ประสพการณ์การทำงานของแต่ละคนที่มีความสามารถเฉพาะทาง หรือความสามารถในเชิงบริหารจากการได้เป็นผู้ตรวจการ นอกจากนั้นยังเห็นปัญหาอุปสรรคในการทำงาน ระบบราชการที่ยุ่งยากซับซ้อนไม่สามารถแก้ปัญหาได้ด้วยตนเองเพราะติดระบบ ไม่มีอิสระในการทำงาน ความก้าวหน้าและเติบโตช้าในการทำงาน การได้มีโอกาสไปศึกษาดูงานต่างประเทศ ทำให้เกิดแนวความคิดในการเปลี่ยนแปลงเพื่อความ เป็นอิสระ ความมั่นคงของชีวิตและช่วยเหลือสังคมได้มากขึ้น ด้วย

3. ปัจจัยเอื้ออำนวยในการประกอบการพยาบาลอย่างอิสระ

จากการศึกษาในกรณีศึกษาทั้ง 5 รายนี้ พบว่ามีประเด็นหลักที่เป็นปัจจัยที่เอื้ออำนวยให้กรณีศึกษาทำการประกอบการพยาบาลอย่างอิสระได้และสามารถดำเนินการจนเป็นที่ยอมรับในขณะนี้ ซึ่งผู้วิจัยจะเสนอรายละเอียดในแต่ละประเด็น ดังต่อไปนี้

3.1 คุณลักษณะส่วนบุคคล พบว่าในการเริ่มต้นประกอบการของกรณีศึกษาส่วนใหญ่ ได้มีการกล่าวถึงคุณลักษณะเฉพาะบุคคลที่ปรากฏในแต่ละคนนั้น เป็นปัจจัยส่วนหนึ่งที่ทำให้ตัดสินใจก้าวออกมาประกอบการและเป็นเสมือนเครื่องมือในการประกอบการที่สำคัญ และมีผลทำให้ธุรกิจคงอยู่หรือล้มลงได้ ดังคำกล่าวของกรณีศึกษาว่า

“ ลักษณะตัวคุณเองก็สำคัญ คนบางคนทำไม่ได้หรือการค้าขายนะ..คนบางคนจะไปปากหน้าพุดกับใคร..ยังไม่พุดเลย..อย่างตัวเองเป็นคน that act out และก็เข้ากับใครได้พอสมควร...act out คือเป็นคน that แบบกล้าแสดงออก..กล้าพุด..กล้าคุย เพราะฉะนั้นเนี่ย..ทำได้ อย่างบุ่มก็ทำได้ เพราะอย่างบุ่มเป็นคน that ..แบบว่ามี human relationship ดี อันนี้สำคัญ อันที่หนึ่งนะคะ อันที่สองคือ ต้องตั้งใจ อดทน ต้องขยัน ไม่เช่นนั้นธุรกิจก็ล้ม..คนที่จะเป็นผู้ประกอบการนี่นะ..ไม่ใช่ว่าคุณ จะ nine to five ได้เหมือนคนที่เข้าราชการ หรือลูกจ้าง คุณทำงานทั้งวันทั้งคืน สมัยก่อนตอนสอบประมวลงานใหม่ ๆ เนี่ย ไม่ได้นอนเลย กลางคืนเมืองนอกแต่เป็นเวลากลางวันของเรา..เราจะโทรคุย พรุ่งนี้จะบิต หมายความว่าเข้าประมวลงานเนี่ย ยู จะลดให้อะไรไหว ไหวจะต้องเข้าอย่างนี้ เพราะว่าไอ มีคู่แข่ง..นี่ต้องคุยอย่างนี้..”
(นางไข่มุก)

“ ลักษณะของพี่ที่มาทำตรงนี้ อาจจะเป็นเพราะว่า พี่เป็นคน that แบบว่ามีความคล่องตัว ต้องการความเป็นอิสระ เป็นคนที่ชอบพัฒนาและปรับปรุง..พี่มีอะไรพี่ก็ฟังคนที่จริงใจและสู้งาน เพราะอาจจะต้องเหนื่อย..แน่นอน..แต่ต้องสู้และก็ต้องเป็นผู้นำด้วยและที่นี้ก็ต้องเป็นคนแบบยุติธรรม..แฟร์กับผู้ร่วมงานทุกคนทุกระดับ อันนี้ นะสำคัญ พี่ถึงบอกไงว่า..ทำไมทำไมพยาบาลมาทำงานกับพี่เยอะ พี่บอกได้เลยว่าเป็นเพราะความแฟร์และยุติธรรม..และเป็นคนที่มีความคิดก้าวหน้าด้วย..”
(นายไพลิน)

“ อันดับแรก คือมีความเชื่อมั่นในตัวเอง ..เชื่อมั่นว่าเราทำได้ และต้องค่อย ๆ ศึกษา ปรับปรุงให้ดีขึ้นเรื่อยๆ และฟังคนรอบข้าง จากคนที่ มีประสบการณ์มากกว่า เรากับฟังคนที่จะมาเป็นลูกน้องเรา ซึ่งเค้าอาจจะมีโอกาสอะไรที่สามารถนำมาช่วย

เราได้ และก็มีลักษณะเป็นผู้นำ เพราะเป็นลูกคนโตเราถูกสอนต้องกล้าคิดกล้าทำ กล้าลงทุนต้องประกอบกันทุกอย่าง และก็ความรอบคอบ แต่ยังไงก็ตามมันไม่ถึงกับกล้าเสี่ยงที่เดียวหรอกนะ มันใช้คำว่าคิดสักร้อยครั้งก่อนจะทำนะ..” และ

“ การที่เรามีหัวการค้าอยู่ในตัวอยู่ด้วย มันไม่ใช่ทหารโดยอาชีพ. .เราน่าที่จะทำอะไรเองได้จากอาชีพของเรา ” (นางโกเมน)

“ พี่ทำ self –motivate ด้วยตัวของพี่เอง มีความเป็นผู้นำอยู่ในตัว ..เป็นคนมองโลกในแง่ดี และมีความคิดสร้างสรรค์มาตั้งแต่สมัยเรียนพยาบาลแล้ว..เพราะการทำธุรกิจมันต้องมีการแสวงหาสิ่งใหม่อยู่ตลอดเวลา..และเราเองก็ชอบพัฒนา ไม่ชอบหยุดนิ่งอยู่แล้ว และเราก็กล้าคิดกล้าทำ กล้าตัดสินใจ ..พอตัดสินใจทำแล้ว..ต้องทำเต็มที่..ที่สำคัญคือพี่เป็นคนการบริหารเวลาได้ดี ที่ทำให้สามารถจัดการได้ไม่ว่า ทั้งครอบครัว การเรียนและธุรกิจ รู้สึกว่าไม่ได้เป็นเรื่องที่ยุ่งยากอะไร..” (นางทับทิม)

“ พี่มีลักษณะของความเป็นผู้นำที่สะสมมาตั้งแต่เด็กแล้ว..มีความเด็ดขาดและรอบคอบ..และเอาใจเขามาใส่ใจเราตลอด..มันถึงทำให้เราอยู่ตรงนี้ได้...อย่างที่ยกบอก..บวกกับความรู้พื้นฐานที่เราอยู่ทางการพยาบาลและ พี่เป็นคนแบบทำอะไรแล้วต้องทำให้ดี..ถ้าให้คนอื่นทำก็ไม่มีที่มั่นใจ..เราก็ต้องออกมาทำเอง..เพื่อชื่อเสียง..เพื่อคุณภาพ..นี่ละ..ที่เราต้องออกมาทำเอง..ถ้าตัดสินใจจะทำแล้วต้องทำให้ได้..ก็ต้องลุย..พี่ว่าคนแต่ละคน ถ้ารู้ว่าตัวเองมีเงื่อนไขแค่ไหน สามารถที่จะวางแผนชีวิตตัวเองได้ ..พี่รู้สึกว่า คนเราเวลาทำอะไร.. เวลาที่มีแผน.. มันสามารถจัดการได้ และก็ยอมรับกับมันได้ จริงๆแล้วพี่ก็เป็นคน active ชอบทำนั่นทำนี่ อยู่นิ่งไม่ได้..” (นางมรกต)

สรุปคุณลักษณะส่วนบุคคลที่พบในกรณีศึกษาทั้ง 5 รายนี้ที่มีเหมือนกัน และจัดว่าเป็นศักยภาพในตัวบุคคลในการที่จะทำให้สามารถดำเนินกิจการได้ด้วยตนเอง เรียงตามลำดับดังนี้ 1) กล้าตัดสินใจในการดำเนินการประกอบการ 2) มีความเป็นผู้นำ โดยการใช้ภาวะผู้นำในการจัดการนำให้การประกอบการดำเนินไปได้ด้วยดี 3) มีมนุษยสัมพันธ์ดี การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีนั้นเป็นการสร้างเครือข่ายทั้งในด้านทีมงานและตลาดที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย 4) มีความตั้งใจและมุ่งมั่น 5) มีความอดทนและสู้งาน เป็นสิ่งที่สำคัญมากโดยเฉพาะเมื่อเริ่มดำเนินงาน 6) ชอบพัฒนาและไม่หยุดนิ่ง 7) กล้าแสดงออก นอกจากนี้ยังพบว่ามีความลักษณะอื่นอีก ได้แก่ มีความเชื่อมั่นในตนเอง มองโลกในแง่ดี มีแรงจูงใจตนเอง มีความคิดสร้างสรรค์ ชอบความเป็น

อิสระ มีความซื่อสัตย์และกตัญญู มีทักษะในการเจรจาต่อรอง ยอมรับฟังความคิดเห็นคนอื่น มีการบริหารเวลาได้ดีและมีทักษะภาษาอังกฤษดี ดังที่แสดงในตารางที่ 5

3.2 การมีพี่เลี้ยง ผลการศึกษาพบว่า มีกรณีศึกษา 1 รายคือ นางมรกตที่สามารถเริ่มต้นและดำเนินการประกอบการได้จนถึงปัจจุบันนี้ โดยการได้รับความช่วยเหลือในการจัดระบบงาน ทั้งในด้านทีมงาน วัสดุอุปกรณ์และวิธีการ โดยเฉพาะหลักการจัดบุคลากรชั้นปฏิบัติงานและการฝึกอบรมบุคลากรรวมทั้งคำแนะนำต่างๆในทุกระยะของการดำเนินงาน โดยที่มีผู้ประกอบการพยาบาลอิสระในลักษณะเดียวกัน คือ นายไพลิน ที่เป็นพี่เลี้ยง ส่งผลให้มีการเริ่มต้นและดำเนินการเป็นไปด้วยดีมาโดยตลอด ดังคำกล่าวของนางมรกตที่ว่า

“ คือจริงๆ... คนที่เป็นพี่เลี้ยงให้พี่มาโดยตลอดก็คือ ไพลิน.....ไม่ว่าเรื่องอะไร ทั้งในเรื่องการจัดเกณฑ์ระดับพยาบาล RT...1.....2....3 อย่างที่บอกมาและโดยเฉพาะเรื่องของการทำเป็นบริษัทไต่เทียมก็เพราะว่า.....เค้าทำอยู่แล้วซึ่งเราก็นึกไม่ออกว่าจะทำยังไงที่ก็ปรึกษาไพลิน...เค้าก็จะเป็นพี่เลี้ยงให้เราได้เป็นอย่างดี ”

3.3 พื้นฐานจากการศึกษาตี กรณีศึกษาส่วนใหญ่กล่าวว่าคนที่ตนเองได้รับการศึกษาและมีพื้นฐานที่ดีโดยตลอด ทำให้ตนเองมีความคิดกว้าง และโดยเฉพาะการที่ได้รับพื้นฐานความรู้ทางการพยาบาลที่ดี ซึ่งมีองค์ประกอบของศาสตร์ความรู้ที่กว้าง เพื่อการคิดและปฏิบัติ จึงทำให้เกิดความเชื่อมั่นในการที่จะออกมาประกอบการอิสระได้โดยใช้พื้นฐานความรู้ของวิชาชีพพยาบาลในการสร้างงานเชิงธุรกิจ ดังคำกล่าวของกรณีศึกษาที่ว่า

“ เรามีความรู้เพราะเราเป็นพยาบาล เราบู๊วจะใช้เครื่องมืออะไรบ้างในห้องผ่าตัด คุณดมยาคุณใช้อะไร คุณขายได้หมดแหละตั้งแต่สายยาง เครื่องดมยา... เพราะเราเคยใช้ เรามีความรู้..เราถึงทำได้ และเราก็ไม่ต้องใช้จุมกคนอื่นหายใจถูกมั๊ย?...เพราะถ้าหากว่าเราไม่รู้ Product เราไม่เคยใช้ถามว่าเราจะทำได้มั๊ย?...ทำไม่ได้ คุณต้องทำในสิ่งที่คุณรู๊.. คุณถึงจะทำไปได้ เพราะถ้าคุณไม่รู้เด็กมาบอกคุณ....ไม่รู้อยู่ดี แล้วก็ถูกเด็กหลอกเอา...แต่อันนี้คุณมีความรู้ด้วยตัวคุณเอง...อันที่หนึ่ง ” (คุณไข่มุก)

“ คือพื้นฐานเราดีไง...เราเป็นพยาบาลเรามีเพื่อนอยู่ตั้งไม่รู้ก็โรงพยาบาลเฉพาะใน ทบ.เองมีโรงพยาบาลตั้ง 30 แห่ง ลูกศิษย์เราทั้งนั้นเลย...ทำไมเราจะขายไม่ได้...จริงมั๊ย ?...อันนี้แหละสิ่งสำคัญ...เรียกว่าเป็น Net work ที่สำคัญ ” (คุณไข่มุก)

“แต่เผอิญว่ามีพื้นฐานอยู่เนื่องจากธุรกิจของคุณพ่อ ที่ให้เงินทุนเรา เค้าทำอยู่เก่าและเราที่เป็นคนทำให้เค้าอยู่เพราะที่รู้ภาษาไง...เออ...อีกอันที่สำคัญคือภาษา...ภาษาอังกฤษเนี่ย...ต้องรู้เพราะว่าเวลา Import ของมาเป็นภาษาอังกฤษเนี่ย คุณต้องมาแปล Spec ให้เป็นภาษาไทยนะแล้วคุณถึงเข้าประมูลได้นะ...สำคัญมาก” (คุณไข่มุก)

3.4 แหล่งทุน ผลการศึกษาพบว่า กรณีศึกษา 2 ราย คือนางไข่มุกและนางทับทิม ที่ได้รับการสนับสนุนเงินทุนจากบิดาของสามีและมารดา ซึ่งเป็นบุคคลในครอบครัว ร่วมกับเงินส่วนตัวและ 1 รายที่ใช้เงินสะสมของครอบครัว คือนางโกเมน และจากการมีช่องทางสำหรับหาทุนที่พบในกรณีศึกษา 2 ราย คือนางมรกต มีหลักทรัพย์ขอกู้เงินทุนจากธนาคารได้ และนายไพลิน ซึ่งเป็นผู้ที่รู้จักและได้รับความเชื่อถือในแวดวงแพทย์และพยาบาลโตเทียม ทำให้สามารถระดมทุนจากบุคคลเหล่านี้ได้เป็นอย่างดี ซึ่งสรุปได้ว่าแหล่งเงินทุนของกรณีศึกษามาจาก 1) จากครอบครัว คือ เงินสะสมของตนเอง และจากคนในครอบครัว สามี มารดา บิดาสามี ดังคำกล่าวของกรณีศึกษาที่ว่า

“ มีคุณแม่ช่วยเรื่องทุน และก็มีติดอยู่แล้วแค่ลงทุนซื้อแอร์ ก็ไม่ได้เริ่มทุนมากเท่าไรในระยะแรก ” (นางทับทิม)

“ เริ่มจากใช้ทุนของตนเองที่มีก่อนอย่างที่บอก การที่พี่จะทำอะไร ก็เริ่มจากสิ่งที่เราถืออยู่ก่อน ไม่อยากเป็นหนี้เป็นสิน ” (นางโกเมน)

2) กู้ธนาคาร ใช้หลักทรัพย์และความมั่นคงในอาชีพของสามีที่เป็นแพทย์ค้ำประกัน ดังคำกล่าวของกรณีศึกษาที่ว่า

“ เมื่อเริ่มต้นเนี่ย เริ่มต้นด้วยเงินกู้...ยังไงก็ต้องไปคลุกอยู่กับมันให้ดี..ไม่มัน..ขาดทุน..ก็คือตอนนั้นเราก็สำรองไว้แล้ว คือทำอะไรเราต้องมีทุนสำรองไว้ ” (นางมรกต)

3) ลงหุ้นร่วม จากบุคคลในวิชาชีพเดียวกัน ดังคำกล่าวของนายไพลิน ว่า

“ ก็เรา..บังเอิญมีคนที่จะมาร่วมกันทำอยู่แล้ว..ก็ชักชวนกันลงหุ้น..ก็ลงเลยตอนนั้นเริ่มที่ ทั้งหมอและพยาบาล ประมาณ 30 คน..ซึ่งตอนนั้นเค้าก็ยังไม่เข้าใจกันเท่าไรนักหรอกว่า..จะทำได้ยังไง..แต่เรายืนยันว่าต้องทำได้สิ..เชื่อเถอะว่าทำได้..ยังไงเงินที่ลงมาก็ไม่สูญเปล่าแน่..”

ซึ่งการที่กรณีศึกษามีแหล่งทุนอยู่แล้วหรือมีวิธีการในการหาแหล่งทุนเป็นสิ่งที่สำคัญ และเชื่ออำนาจให้ตัดสินใจเริ่มประกอบการ รวมทั้งสามารถดำเนินกิจการไปได้ด้วยดี ทั้งนี้ต้องมีการวางแผนด้านการเงินไว้ด้วยในทุกๆระยะของการดำเนินการ

3.5 การได้รับการสนับสนุนจากครอบครัว พบว่ากรณีศึกษาส่วนใหญ่ได้รับการสนับสนุนทั้งด้านเงินทุน กำลังใจ และเป็นທີ່ปรึกษา รวมทั้งร่วมลงแรง ในการดำเนินการประกอบการในกิจการด้วย จึงเป็นสิ่งที่เชื่ออำนาจให้สามารถเริ่มต้น และดำเนินการได้ จากคำกล่าวของกรณีศึกษาว่า

“.....พอเสนอว่าจะทำกิจการลักษณะนี้...คุณพ่อสามีก็บอกว่าจะออกเงินทุนให้ก่อน..ตอนนั้นก็ได้อะมา 3 แสนบาท ” (นางไข่มุก)

3.6 นโยบายรัฐบาล ผลการศึกษาพบว่า กรณีศึกษา 2 ราย คือ นางมรกตและนายไพลิน ซึ่งได้มีโอกาส ทำการประกอบการพยาบาลอย่างอิสระได้นั้น มีสิ่งที่เชื่ออำนาจ จากการทำนโยบายรัฐบาลทางด้านสาธารณสุขขณะนั้นกำหนดให้มีเตียงในโรงพยาบาลประจำจังหวัด ได้ 2 เตียงในแต่ละแห่งเท่านั้น ส่งผลทำให้ผู้ป่วยที่มาใช้บริการจำนวนมากต้องใช้เวลาในการรอคิว จึงมองเห็นเป็นช่องทางให้สามารถเห็นช่องทางในความเป็นไปได้ของการเริ่มต้นประกอบการพยาบาลอย่างอิสระ ได้เปิดทำการศูนย์เตียงเทียมนอกโรงพยาบาลเอง เพื่อรองรับความต้องการในการใช้บริการฟอกเลือดจากผู้ป่วยจำนวนมาก ในขณะที่ตัวตนเองก็มีความสามารถที่จะทำได้ ดังคำกล่าวของกรณีศึกษา ดังนี้

“ มี..ก็อย่างน้อย...นโยบายรัฐบาลที่ให้อำนาจเตียงเทียมแต่ให้มีได้จังหวัดละ 2 เตียง..ให้โรงพยาบาลศูนย์มี 2 เตียง..เมื่อมันไม่พอ..ก็เป็นตัวกำหนดว่า..มันคงจะต้องมีข้างนอกเพื่อที่จะให้พอ มันมีผลกระทบต่อตรงนี้ ..” (นางมรกต)

“ เมื่อยุค 10 ปีที่แล้ว คือ คนไข้ที่ต่างจังหวัดเนี่ย ราชการก็ให้มี 2 เตียง 3 เตียง บางจังหวัด..ไม่มีด้วยเตียงเทียม..เอกชนก็ไม่มีอีกต่าง ” (นายไพลิน)

แต่สำหรับกรณีสถิติรายหนึ่งคือนางไข่มุก ที่พบว่านโยบายรัฐบาลที่ลดค่าเงินบาทในช่วงสงครามนั้นส่งผลกระทบและสร้างความเสียหายให้กับการดำเนินธุรกิจ ดังคำกล่าวที่ว่า

“ ขาดทุน ตอนนั้นเพราะนโยบายลดค่าเงินบาท ประมาณปี 5 ” (นางไข่มุก)

สรุปผลจากนโยบายรัฐบาลมีอิทธิพลต่อการดำเนินการประกอบการของ
กรณีศึกษาที่เป็นโอกาสให้เห็นช่องทาง ซึ่งนอกจากจะเป็นทั้งปัจจัยที่ทั้งเอื้ออำนวยต่อการริเริ่ม
ประกอบการ แล้วยังเป็นอุปสรรคในการประกอบการได้เช่นกัน

3.7 อิทธิพลจากผู้อื่น ผลการศึกษาพบว่า มีกรณีศึกษา 1 ราย คือ นาง
มรกต ที่ตัดสินใจริเริ่มประกอบการในลักษณะศูนย์ไตเทียมได้นั้น จากการได้รับฟังประสบการณ์
และการเสนอแนวคิดในการดำเนินการประกอบการรูปแบบศูนย์ไตเทียม และเป็นจุดประกาย
ความคิดให้มีการตัดสินใจ จากแพทย์ท่านหนึ่งซึ่งตนเองเคยรู้จักและเป็นผู้ที่มีทักษะในสาขาไต
เทียม ซึ่งบังเอิญได้มาพบกันมาเสนอแนวทางในการปฏิบัติ เป็นการทำให้สามารถมองเห็นภาพใน
การดำเนินการได้ชัดและรู้สึกถึงความเป็นไปได้ที่จะทำเอง เป็นเพราะตนเองนั้นไม่มีทักษะและ
ประสบการณ์ด้านการพยาบาลไตเทียมมาก่อน ดังคำกล่าวที่ว่า

“เราก็ไปเจออาจารย์...(แพทย์ท่านหนึ่ง) ก็ขายไอดีเดียว น่าจะทำศูนย์ไตเทียม..
ตรงนี้..มันไม่ได้ยากเย็นอะไร..แค่หาสถานที่และเงินลงทุนเท่านั้น..เพราะคนไข้ก็มี
รออยู่แล้วเยอะแยะ” (นางมรกต)

เป็นที่น่าสังเกตว่ากรณีศึกษาทุกราย ได้เข้าสู่อุตสาหกรรมเป็นผู้ประกอบการพยาบาล
อิสระ โดยมีอายุมากกว่า 30 ปี คืออยู่ในช่วง 34 – 41 ปี ที่ระบุว่า เป็นระยะที่ได้มีประสบการณ์ใน
การทำงานมาเป็นเวลานานพอสมควร ได้พบปะผู้คนมากมาย และมีเงินทุน รวมทั้งทรัพย์สินสะสม
ไว้บ้างแล้ว จัดว่าเป็นช่วงที่มีสถานภาพทางสังคมมั่นคง เหมาะสมที่จะคิดริเริ่มสร้างงานใหม่ๆ
และมีผลทำให้มีโอกาสประสบความสำเร็จได้ และนอกจากนี้จากความต้องการของสังคมเกี่ยวกับ
ประชาชนผู้เจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรัง ดังเช่นโรคไต และ ผู้ป่วยที่เป็นอัมพาต มีปัญหาทางด้านระบบ
ประสาทสมอง ต้องการได้รับการดูแลพิเศษและต่อเนื่อง เป็นโอกาสที่เอื้ออำนวยให้กรณีศึกษามอง
เห็นช่องทางในการริเริ่มประกอบการพยาบาลอิสระที่ให้บริการเฉพาะกลุ่มผู้เจ็บป่วยเหล่านั้น และ
สามารถทำให้เป็นผลสำเร็จได้ด้วยความรักและเชื่อมั่นต่อวิชาความรู้ทางการแพทย์ ซึ่งเป็นข้อ
ค้นพบเพิ่ม ในการศึกษาคั้งนี้

ดังนั้นสามารถสรุปปัจจัยเอื้ออำนวยของกรณีศึกษาทั้งหมดที่ได้วิเคราะห์มา
ข้างต้น เพื่อให้เห็นภาพรวมได้ชัดเจนต่อการทำความเข้าใจเนื้อหาในด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล
ดังแสดงในตารางที่ 4 และด้านแหล่งทุน พื้นฐานการศึกษาดี การได้รับการสนับสนุนจากครอบครัว
การมีพี่เลี้ยง อิทธิพลจากผู้อื่น นโยบายรัฐบาล รวมทั้งข้อค้นพบอื่นอีก ดังแสดงในตารางที่ 5

ตารางที่ 4 ปัจจัยเอื้ออำนวยด้านคุณลักษณะส่วนบุคคลของกรณีสติศึกษา

คุณลักษณะส่วนบุคคลกรณีสติศึกษา														
กรณีสติศึกษา	กล้าตัดสินใจ	มีความเป็นผู้นำ	มนุษยสัมพันธ์	อดทนและสูงงาน	มีความตั้งใจและมุ่งมั่น	ชอบพัฒนาและไม่หยุดนิ่ง	กล้าแสดงออก	เชื่อมั่นในตนเอง	มีความคิดสร้างสรรค์	รอบคอบ	มองโลกในแง่ดี	ความซื่อสัตย์กตัญญู	รับฟังความเห็นคนอื่น	บริหารเวลาดี
นางทับทิม	กล้าตัดสินใจ	มีความเป็นผู้นำ	มนุษยสัมพันธ์ดี	อดทนและสูงงาน	มีความตั้งใจและมุ่งมั่น	ชอบพัฒนาและไม่หยุดนิ่ง	กล้าแสดงออก	เชื่อมั่นในตนเอง	มีความคิดสร้างสรรค์	รอบคอบ	มองโลกในแง่ดี	ความซื่อสัตย์กตัญญู	รับฟังความเห็นคนอื่น	บริหารเวลาดี
นางโกเมน	กล้าตัดสินใจ	มีความเป็นผู้นำ	มนุษยสัมพันธ์ดี	อดทนและสูงงาน	มีความตั้งใจและมุ่งมั่น	ชอบพัฒนาและไม่หยุดนิ่ง	กล้าแสดงออก	เชื่อมั่นในตนเอง	มีความคิดสร้างสรรค์	รอบคอบ	มองโลกในแง่ดี	ความซื่อสัตย์กตัญญู	-	-
นางไข่มุก	กล้าตัดสินใจ	มีความเป็นผู้นำ	มนุษยสัมพันธ์ดี	อดทนและสูงงาน	มีความตั้งใจและมุ่งมั่น	ชอบพัฒนาและไม่หยุดนิ่ง	กล้าแสดงออก	เชื่อมั่นในตนเอง	มีความคิดสร้างสรรค์	รอบคอบ	มองโลกในแง่ดี	ความซื่อสัตย์กตัญญู	-	มีทักษะเจรจาต่อรอง
นางมรกต	กล้าตัดสินใจ	มีความเป็นผู้นำ	มนุษยสัมพันธ์ดี	อดทนและสูงงาน	มีความตั้งใจและมุ่งมั่น	ชอบพัฒนาและไม่หยุดนิ่ง	กล้าแสดงออก	เชื่อมั่นในตนเอง	มีความคิดสร้างสรรค์	รอบคอบ	มองโลกในแง่ดี	ความซื่อสัตย์กตัญญู	รับฟังความเห็นคนอื่น	-
นายไพลิน	กล้าตัดสินใจ	มีความเป็นผู้นำ	มนุษยสัมพันธ์ดี	อดทนและสูงงาน	มีความตั้งใจและมุ่งมั่น	ชอบพัฒนาและไม่หยุดนิ่ง	กล้าแสดงออก	เชื่อมั่นในตนเอง	มีความคิดสร้างสรรค์	-	มองโลกในแง่ดี	ความซื่อสัตย์กตัญญู	รับฟังความเห็นคนอื่น	-

ตารางที่ 5 ปัจจัยเอื้ออำนวยให้ประกอบการพยาบาลอิสระของกรณีศึกษา ด้านการมีแหล่งทุน แบบอย่างและที่เลี้ยง การมีพื้นที่การศึกษา การได้รับการสนับสนุนจากครอบครัว
อิทธิพลจากผู้อื่น นโยบายรัฐบาล ความรักและเชื่อมโยงในวิชาชีพพยาบาล และอายุ

กรณีศึกษา	การมีแบบอย่างและที่เลี้ยง	การมีพื้นที่การศึกษา	แหล่งทุน	นโยบายรัฐบาล	การสนับสนุนจากครอบครัว	อิทธิพลจากผู้อื่น	รักและเชื่อมโยงในวิชาชีพพยาบาล	อายุขณะที่เริ่มประกอบการ
นางทับทิม	-	- การพยาบาล - การบริหารการพยาบาล - การพัฒนาคุณภาพ	มารดา และ ทูนส่วนตัว	-	มีสามีและมารดา ให้การสนับสนุน	บุคคลอื่นนอกวิชา ชีพที่ทำงานอยู่ ก่อน	รักและเชื่อมโยงมาก	40 ปี
นางโกเมน	-	- การพยาบาล	ทูนส่วนตัว	-	สามี	-	รักและเชื่อมโยงมาก	34 ปี
นางไข่มุก	-	- การพยาบาล - ความรู้ทางธุรกิจ - ความรู้ภาษาอังกฤษ	บิดาของสามี และ ทูนส่วนตัว	-	สามีและบิดามี	บุคคลอื่นนอกวิชา ชีพที่ทำงานอยู่ ก่อน	รักและเชื่อมโยงมาก	34 ปี
นางมรกต	มีพี่เลี้ยงเป็นพยาบาลผู้ ประกอบการในธุรกิจ ประเภทเดียวกัน	- การพยาบาล - ความรู้ทางธุรกิจ	ภู่านาคาร์	นโยบายรัฐบาลให้มี เครื่องટેเทียม ในโรง พยาบาลได้ 2 เครื่อง เท่านั้น	สามี	บุคคลในสาย อาชีพแพทย์	รักและเชื่อมโยงมาก	41 ปี
นายไพลิน	-	- การพยาบาล	ระดมทุนจากกลุ่ม คนทำงานสาย เดียวกัน	นโยบายรัฐบาลให้มี เครื่องટેเทียม ในโรง พยาบาลได้ 2 เครื่อง เท่านั้น	-	-	รักและเชื่อมโยงมาก	38 ปี

4. การจัดการ

การจัดการคือ กระบวนการที่ประกอบด้วยมีการวางแผน การจัดการองค์การ การนำและการประเมินผลงาน โดยพิจารณาทรัพยากรที่มีอยู่ เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์

4.1 การวางแผน การวางแผนเป็นการภารกิจเริ่มแรกของผู้ประกอบการ ซึ่งจะต้องรวบรวมข้อมูลทุกด้านวิเคราะห์อย่างละเอียดแล้วจึงเขียนแผนธุรกิจ จากการศึกษาพบว่า กรณีศึกษาทุกคนมีการวางแผน แต่ไม่ได้เขียนแผนออกมาเป็นลายลักษณ์อักษร แต่เป็นลักษณะค่อยคิดค่อยทำ ซึ่งกรณีเล่าว่า

" วางแผนแต่ไม่ได้เขียน....คิดกับแฟนที่ร่วมกันคิดว่าจะอยู่รอดได้อย่างไร "

(นางทับทิม)

" ตอนแรกทำเล็ก ๆ ก่อน จะเป็นแผนงานหรือเปล่าเราไม่รู้แน่ อย่างตรงนี้ ... เริ่มจากธุรกิจแบบครอบครัว ... ค่อย ๆ ทำเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ " (นางโกเมน)

" ต้องมีการวางแผน...ดูสัญญากัน คุยกันหลายรอบ ปีนี้เราเตรียมคนแล้วในระหว่างนั้น เตรียมอุปกรณ์ เตรียม Plan งานทุกอย่าง และจากประสบการณ์ที่เรา มีอยู่ก็เตรียมได้อยู่แล้ว " (นายไพลิน)

" ก็วางแผน อันที่ 1.. Product อันที่ 2 ..เรื่องคน ทำแบบซื้อมาขายไปเล็ก ๆ "

(นางไข่มุก)

" ต้องคอย Survey อยู่เสมอว่ามันมีปัญหาอะไร..เหมือนกับว่าต้องวางแผนโดยตลอด " (นางมรกต)

ในกรณีของนางไข่มุกเมื่อกิจการมันคงขึ้น ต้องการขยายงาน และต้องการกู้เงิน จากธนาคาร ธนาคารจึงมาเขียนแผนธุรกิจให้ ดังคำกล่าวของนางไข่มุกว่า

" ในช่วงขยายนี้...พอแบงค์เข้ามาดู ทรัพย์สินของเรามันมีราคาเป็นสิบ ๆ ร้าน...ที่บ้านนะคะ...เสร็จแล้วแบงค์เค้ามาเขียนแผนธุรกิจให้เสร็จ...เพราะเค้าเห็นแล้วว่าเรามีเงินทุน คือเงินฝากของเราค่อนข้างมันคง.."

4.2 โครงสร้างขององค์กร

เนื่องจากผู้ประกอบการเริ่มต้นจากกิจการเล็ก ๆ ทำกัน 2-3 คนในครอบครัว ส่วนใหญ่ในช่วงแรก ๆ จึงไม่มีโครงสร้างขององค์กร ต่อเมื่อขยายกิจการเป็นบริษัทจึง

เริ่มมีโครงสร้างแต่เป็นโครงสร้างแบบหลวม ๆ พร้อมทั้งจะปรับได้ตลอดเวลา ตามความเหมาะสม
 ดังตัวอย่างของกรณีศึกษาที่กล่าวไว้ต่อไปนี้

" ศูนย์ของพี่แต่ก่อนมีพี่คนเดียว ตอนนี้มีผู้ช่วย หมายความว่า เป็นผู้จัดการศูนย์
 ไตเทียมเลย..... เรามีหัวหน้าหน่วยไตเทียม จะมีผู้จัดการฝ่ายบัญชี ผู้จัดการฝ่าย
 ธุรการทั่วไป ผู้จัดการฝ่ายศูนย์ไตเทียม และต่อไปเรา Plan ไว้ว่าเราจะมีผู้จัดการ
 ฝ่ายพัฒนาวิชาการและฝ่ายพัฒนาบุคคล " (นายไพลิน)

" ต้องมีการกำหนด อย่างเช่น Sale ขึ้นอยู่กับใคร...ใครเป็นคนดูแล ตัวอย่าง
 พวกพนักงานที่เป็นพนักงานส่งของ เก็บเงิน ขึ้นอยู่กับคุณสุรพงษ์ สามี รวมทั้ง
 บัญชีด้วย (แยกเป็นกลุ่ม ๆ) ครูจะเน้นที่ Sale อย่างเดียว " (นางไข่มุก)

4.3 การอำนวยความสะดวกหรือการนำ หมายถึง การจูงใจบุคลากรให้
 เต็มใจที่จะทำงานโดยการนิเทศ สอนงาน สร้างแรงจูงใจในเรื่องเงินเดือนและสวัสดิการ จากการ
 สัมภาษณ์กรณีศึกษาทั้ง 5 คน พบว่าส่วนใหญ่เน้นการจูงใจในรูปของเงินเดือนสูง ค่าล่วงเวลา
 ให้อิสระในการทำงาน ให้ความสำคัญแก่คนและการอำนวยความสะดวกในเรื่องการทำงาน ดังที่
 กรณีศึกษากล่าวว่า

" อันที่ 1 ค่าตอบแทนต้องคุ้มค่า ค่าถึงจะยอมอยู่กับเรา อันที่ 2 ตัวเราเองต้อง
 คอยสอบถามค่า คือ ต้องมีเมตตากฎนา อันนี้สำคัญมาก ไม่อย่างนั้นลูกจ้างจะอยู่
 ไม่ได้หรอก.....คือว่าเราต้องมีทั้งพระเดชและพระคุณ " (นางไข่มุก)

" เราจะให้ OT ค่ามาก ค่าได้เงินมากขึ้น จุดนี้จุดหนึ่ง อีกจุดหนึ่งคือ มีมิตรจิต
 มิตรใจให้ในยามที่เค้าขาดสน..มา เราก็ดูว่าช่วยเค้าได้ไหม หรือความจริงใจที่มีให้
 เค้าเนี่ยช่วยแนะนำถ้ามันไม่ดีเราก็จะตักเตือนเค้าด้วยความจริงใจ ก็คือว่าเค้าเป็น
 น้อง " (นางโกเมน)

" เราคงให้เงินเดือนดีกว่า เราเพิ่มให้ตลอด กันเงินเดือนถึง 35,000 ในเมื่อเราได้
 เยอะ เราก็แบ่งให้เขาเยอะและยังมีโบนัสอีกต่างหาก..เรามองว่าเขาเป็นผู้ร่วมงาน
 คือ เราได้เค้าก็ได้ อันที่ 2 เรามีความเป็นคนเท่ากันและอันที่ 3 คนเราพัฒนาได้ "
 (นางมรกต)

" ทุกคนต้องมีอิสระในการทำงาน มีไอดีในการทำงาน ที่สำคัญคือ เราต้องเป็น
 ผู้จัดหาสิ่งของเครื่องใช้ อะไรทุกอย่างให้เค้าได้ครบถ้วน คือ ต้องรู้ว่าอุปกรณ์
 ไตเทียมนี้..ต้องประกอบด้วยอะไรบ้าง สถานที่ต้องพร้อมยังไงบ้าง " (นายไพลิน)

4.4 การประเมินผลงาน หมายถึง การตรวจสอบว่าผลการดำเนินงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้หรือไม่ นอกจากนั้นยังมีการประเมินประสิทธิภาพ คือความสามารถในการดำเนินธุรกิจโดยใช้ต้นทุนต่ำ และการประเมินคุณภาพตามการรับรู้ของผู้รับบริการ

จากการศึกษาพบว่า กรณีศึกษาใช้วิธีการต่าง ๆ ในการประเมินผลการปฏิบัติงานของพนักงาน โดยเน้นที่การประเมินผลการทำงานของพนักงาน วิธีการประเมินผลการทำงานของพนักงานให้บุคคลหลายฝ่ายเป็นผู้ประเมิน ได้แก่ เจ้าของกิจการ หัวหน้างาน เพื่อนร่วมงาน ผู้ใช้บริการและญาติ การประเมินจะเป็นไปตามลำดับขั้น เช่น กรณีศึกษาประเมินหัวหน้างาน พนักงาน ผู้ใช้บริการและญาติประเมินพนักงาน พนักงานประเมินหัวหน้างาน

สิ่งที่ประเมินได้แก่ ความรับผิดชอบ เช่น การมาทำงานตรงเวลา การเอาใจใส่ผู้ป่วย โดยการพูดคุยกับผู้ป่วยและญาติ ส่วนธุรกิจที่เปิดสอนการพยาบาลเฉพาะสาขา จะให้ผู้เรียนประเมินผู้สอนดังกล่าวให้สัมภาษณ์ของกลุ่มตัวอย่าง ดังต่อไปนี้

“ มั่นขึ้นอยู่กับการสังเกตว่าเค้ารับผิดชอบไหมการประเมินก็ให้เจ้าหน้าที่ประเมินกันเองส่วนหนึ่ง แล้วที่ประเมินอีกส่วนหนึ่งเพราะเราทำงานใกล้ชิดกับเค้า...อีกส่วนหนึ่งให้ญาติเค้าบอกว่าเค้าชอบใคร..ยังไง..แต่ส่วนใหญ่ก็ได้จากคนไข้แหละ ตัวคนไข้จะบอกเอง ” (นางโกเมน)

“ ธุรกิจของพี่ จะประสบความสำเร็จไปไม่ได้ถ้าคนไข้ไม่ประสบผลสำเร็จ ในเรื่องการได้รับบริการ สรุปแล้ว คือ เราต้องมุ่งไปที่ว่า บริการทุกอย่างจะต้องอยู่ที่ตัวคนไข้ได้รับความสำเร็จ ต้องมีความพึงพอใจ ให้พนักงานด้วยกันประเมินไม่ว่าจะเป็นหัวหน้าและรองหัวหน้าโดนประเมินด้วย ซึ่งคนหนึ่งจะโดนประเมินประมาณ 12 - 15 คน โดยใช้แบบฟอร์มเหมือนกัน ถ้าต่ำมากก็ไม่ต้องขึ้นเงินเดือนและต้องเรียกมาอบรม ” (นายไพลิน)

“ มีการติดตาม มาดูทุกวัน ทุกเย็น คอยตามรายงานสถิติประจำเดือน รายงานปัญหา ถ้าทำแล้วไม่ถูกใจต้องคอยสอนคอยเตือน ” (นางทับทิม)

“ การประเมินผลการสอนของอาจารย์ก็ดูจากเด็กประเมินมา สอง.....ก็ดูจากวีดีโอ เพราะแค่จะรุ่นเราอัดวีดีโอไว้ เราดูเลยว่าเค้าดีขึ้นไหม ส่วนใหญ่แล้วดีขึ้น ” (นางไข่มุก)

5.ปัญหาที่เผชิญและการแก้ไข จากกรณีศึกษาผู้ประกอบการพยาบาลอิสระ ทั้ง 5 ราย ผลการวิเคราะห์สรุป ดังแสดงในตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ปัญหาที่พบและวิธีการแก้ไขปัญหาในการประกอบการศึกษา

กรณีศึกษา	ปัญหาที่พบ	สาเหตุของปัญหา	วิธีการแก้ไข
นางทับทิม	1. ถูกสอบสวนแนวทางการปฏิบัติในด้านการเรียนการสอน ทางการพยาบาลจากองค์กรวิชาชีพ 2. ขาดทุนกำไร	1. มีการเข้าใจผิดเกี่ยวกับหลักการปฏิบัติที่ถูกต้องตามองค์กรวิชาชีพของ 2.เผชิญกับกระแสวิกฤติเศรษฐกิจทั่วโลก	1.ชี้แจงเหตุผล และปรับแก้ในบางเรื่องตามที่องค์กรวิชาชีพพยาบาลแนะนำ 2. ประหยัดค่าใช้จ่ายในสิ่งที่ไม่จำเป็น และลดเงินเดือนของพนักงานลงบ้าง
นางโกเมน	1. ปัญหาบุคลากรพยาบาลที่ไม่สามารถเลือกได้ตามต้องการ 2. ปัญหาถูกฟ้องร้องจากพนักงานที่ถูกเชิญให้ออกจากงาน	1. สถานประกอบการตั้งอยู่ในต่างจังหวัดทำให้มีโอกาสในการเลือกพยาบาลที่มีคุณสมบัติตามที่ตนเองต้องการ 2. ไม่มีการทำสัญญาจ้างงานตามกฎหมายแรงงาน	1. มีกิจกรรมและต้องลงปฏิบัติการพยาบาลเองร่วมด้วย 2. ทำการตลาดใช้ค่าปรับและทำการศึกษารายงานมาแล้วดำเนินการจัดจ้างบุคลากรให้ถูกต้องตามกฎหมาย
นางไข่มุก	1. ขาดทุนในระยะ 1 ปีแรกเริ่มประกอบการ 2. ขาดทุนอย่างหนัก ในช่วงปีที่ 8 3. ขาดแคลนบุคลากร	1. กรณีศึกษา ไม่ได้ออกมาเท่าเดิมตัว 2. นโยบายลดค่าเงินบาท จากรัฐบาล 3. จัดหาคนตามที่ต้องการไม่ค่อยได้	1. ให้เวลา และออกทำการตลาดด้วยตัวเองมากขึ้น 2. ทำใจยอมรับและค่อยๆ คิดหาทางแก้ 3. ประกาศรับสมัครเพิ่มและมีกิจกรรมด้วยตนเอง และเพิ่มค่าตอบแทนขึ้น เพื่อจูงใจ
นางมรกต	1. ปัญหาบุคลากรพยาบาลที่ไม่สามารถเลือกได้ตามต้องการ 2. ไม่มีเวลาดูแลกิจการได้เพียงพอ ในช่วงปีที่ 4	1. สถานประกอบการตั้งอยู่ในต่างจังหวัด โอกาสเลือกสรรพยาบาลที่มีความเชี่ยวชาญมีน้อย 2. ติดยการต้องติดตามสามีที่ขณะนั้นเป็น สว.	1. มีกิจกรรมเองและจัดจ้างพยาบาลด้านอื่นมาช่วยดูแลผู้ป่วยในลักษณะเฝ้าไข้ และมีการส่งไปฝึกอบรมเฉพาะทางได้เพิ่มในกรุงเทพฯ 2. เปลี่ยนแปลงเป็นรูปแบบบริษัทได้เทียม เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้คล่องตัว
นายไพลิน	1. ไม่มีสถานที่รองรับเมื่อผู้ป่วยบางรายจำเป็นต้องนอนพักรักษาในโรงพยาบาล แต่ต้องการบริการฟอกเลือด ที่ ศูนย์ไตเทียมของนายไพลิน 2. ขาดคนช่วยงานด้านบริหาร	1. ไม่มีสาขาของศูนย์ไตเทียมที่อยู่ในโรงพยาบาล 2. ปริมาณงานและขยายสาขามากขึ้น ไม่มีเวลาไปจัดการด้วยตนเองได้ครบถ้วนทั้งหมด	1. ขยายสาขา โดยเปิดสาขาศูนย์ไตเทียมเพิ่มในโรงพยาบาล ทำในลักษณะเช่าที่และมีการแบ่งผลประโยชน์ทางธุรกิจซึ่งกันและกัน 2. จัดหาและแต่งตั้ง ให้มีผู้จัดการศูนย์ไตเทียม มีภรรยา หนนหน้ากับความรับผิดชอบให้ชัดเจน และปรับเปลี่ยนแผนผังโครงสร้างองค์กรใหม่ ให้สามารถบริหารจัดการได้คล่องตัวและเป็นการแบ่งเบาร่างงานของตนเอง

ปัญหา

- ขาดทุน ในระยะแรก
- การจัดการด้านบุคลากร

วิธีการแก้ไข

- ทุ่มเทร่างกายและแรงใจด้วยตนเองทั้งหมด
- ยอมรับและค่อยๆคิดหาทางแก้ไข

- ฝึกอบรมเองภายในและส่งฝึกอบรมภายนอก
- จัดหาผู้ช่วยด้านบริหารและปรับโครงสร้างองค์กรใหม่

ปัจจัยนำเข้าในครอบครัว

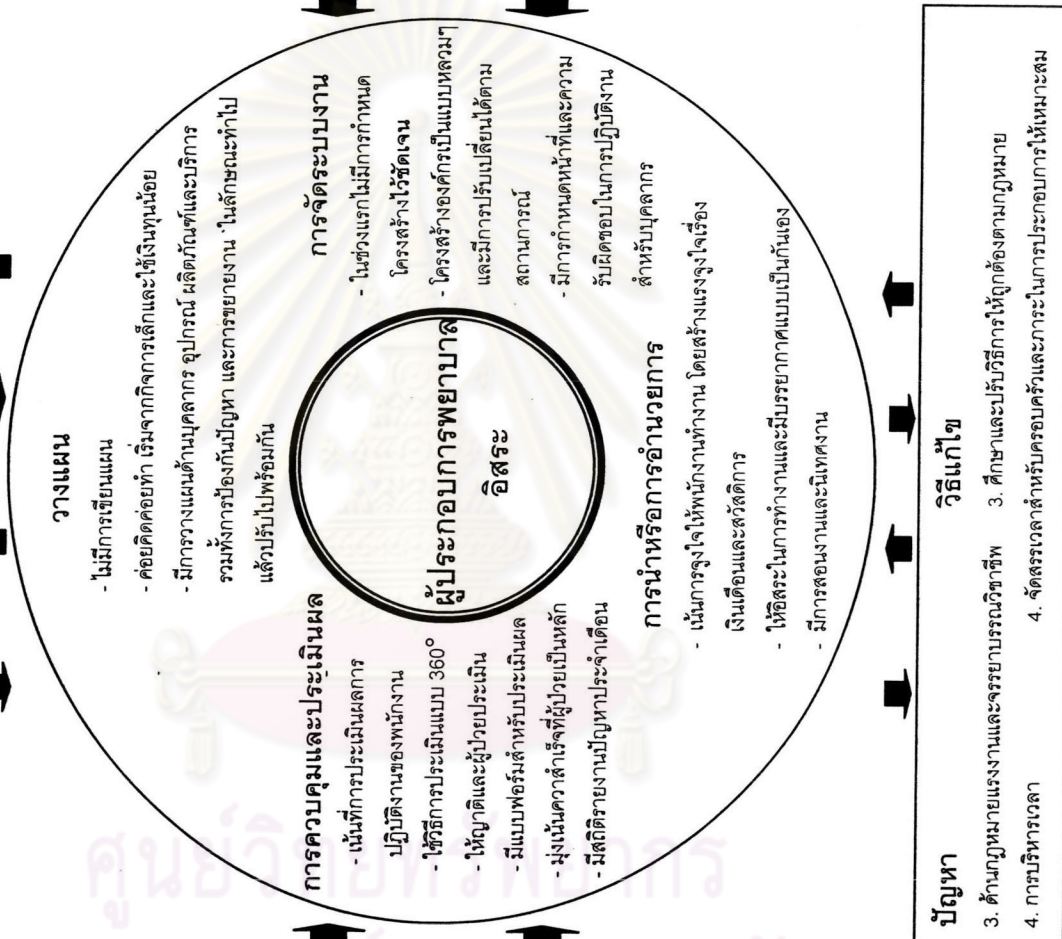
- มีการอบรมเลี้ยงดู แบบประชาธิปไตย
- เป็นบุตรคนโต ในจำนวนพี่น้องหลายคน
- ครอบครัวมีอาชีพค้าขาย และฐานะยากจน
- ได้รับการปลูกฝังค่านิยมในเรื่องการเรียน
- ชีวิตวัยเด็กมีความลำบากต้องทำงานหนักและมีภาระรับผิดชอบ

ปัจจัยนำเข้าในสถานศึกษา

- ได้รับความรู้และทักษะ
- มีสติปัญญาดีและมีความคิดกว้าง
- มีความเป็นตัวของตัวเอง
- มีประสบการณ์ในการเป็นผู้นำ
- ชอบทำกิจกรรม
- มีโอกาสศึกษาต่อต่างประเทศ

ปัจจัยนำเข้าในสถานที่ทำงาน

- มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานพยาบาลเฉพาะสาขา
- ได้รับโอกาสแสดงความสามารถด้านบริหาร
- มีโอกาสไปศึกษาสูงชันทางประเทศในสาขาที่ปฏิบัติ
- โอกาสในการรับตำแหน่งระดับสูงเป็นไปได้ยาก
- ระบบงานมีระเบียบข้อบังคับเข้มงวด ทำให้ไม่มีอิสระสภาพองค์กรไม่มั่นคง

ปัจจัยเอื้ออำนวย

- ศักยภาพและคุณลักษณะแห่งตน
 - กล้าตัดสินใจ
 - ขอบความเป็นอิสระ
 - มีความเป็นผู้นำ
 - มีความเชื่อมั่นในตนเอง
 - มีมนุษยสัมพันธ์
 - มีความรอบคอบ
 - มีความตั้งใจและมุ่งมั่น
 - มองโลกในแง่ดี
 - มีความอดทนและสู้งาน
 - มีความคิดสร้างสรรค์
 - ขอบพัฒนาและไม่หยุดนิ่ง
 - บริหารเวลาได้ดี
 - กล้าแสดงออก
 - มีความซื่อสัตย์และกตัญญู
- มีแหล่งทุน 3 แหล่ง คือ จากเงินสะสมส่วนตัว จากครอบครัวและจากภาระค้ำจุนระหว่างกลุ่มบุคคลที่ปฏิบัติงานสาขาเดียวกัน
- มีพื้นที่การศึกษาทางการแพทย์และศาสตร์อื่น เช่น ภาษาอังกฤษและความรู้ทางธุรกิจ
- ครอบครัวให้การสนับสนุนด้านเงินทุนและกำลังใจ รวมทั้งส่งเสริมและช่วยในการประกอบการ
- มีผู้ประกอบการพยาบาลอิสระในธุรกิจชนิดเดียวกันเป็นที่เลื่อมใส
- ได้รับอิทธิพลจากบุคคลอื่นในวงการเดียวกัน
- นโยบายรัฐบาล ด้านสาธารณสุข ที่เป็นข้อจำกัดในการบริการประชาชนได้ไม่เพียงพอ
- มีความรักและเชื่อมั่นในวิชาชีพพยาบาล
- ความต้องการของสังคมด้านจำนวนผู้ช่วยมีสูง
- อายุที่เข้าสู่การประกอบการ ระหว่าง 34-41 ปี

ภาพที่ 2 ปัจจัยนำเข้า ปัจจัยเอื้ออำนวย ปัญหาและการจัดการของผู้ประกอบการพยาบาลอิสระ